

॥ नमो तस्स भगवतो अरहतो सम्मासम्बुद्धस्स ॥

सुत्तन्तपिटक

अङ्गुत्तरनिकाये

संगायनस्स पुच्छा विस्सज्जना

पुच्छा — पठममहासंगीतिकाले आवुसो धम्मसंगाहका महाकस्सपादयो महाथेरवरा पोराणसंगीतिकारा पठमं विनयपिटकं संगायित्वा सुत्तन्तपिटके च दीघमज्झिमसंयुत्तसङ्घाते तयो निकाये संगायित्वा तदनन्तरं किं नाम पावचनं संगायिंसु ।

विस्सज्जना — पठममहासंगीतिकाले भन्ते धम्मसंगाहका महाकस्सपादयो महाथेरवरा पोराणसंगीतिकारा पठमं विनयं संगायित्वा सुत्तन्तपिटके च दीघमज्झिमसंयुत्तसङ्घाते तयो निकाये संगायित्वा तदनन्तरं नवहि च सुत्तसहस्सेहि पञ्चहि च सुत्तसत्तेहि सत्तपञ्चासाय च सुत्तेहि पटिमण्डितं वीसतिभाणवारसतपरिमाणं अङ्गुत्तरनिकायं नाम पावचनं संगायिंसु ।

पुच्छा — अङ्गुत्तरनिकायेपि आवुसो एककनिपातो दुकनिपातो तिकनिपातोतिआदिना निपातपकरणपरिच्छेदवसेन एकादसविधा । तत्थ कतरं निपातपकरणं संगायिंसु ।

विस्सज्जना — अङ्गुत्तरनिकाये भन्ते एकादससु निपातपकरणपरिच्छेदेसु एककनिपातं पठमं संगायिंसु ।

१. रूपादिवग्ग

पुच्छा — एककनिपातेपि आवुसो रूपादिवग्गो नीवरणप्पहानवग्गो अकम्मनियवग्गोतिआदिना वग्गभेदवसेन बहुविधा । तत्थ कतरं वग्गं पठमं संगायिंसु ।

विस्सज्जना — एककनिपाते भन्ते रूपादिवग्गो नीवरणप्पहानवग्गोतिआदिना वीसतिया वग्गेसु रूपादिवग्गं पठमं संगायिंसु ।

पुच्छा — साधु साधु आवुसो, मयम्पि दानि आवुसो ततोयेव पट्टाय संग्राहन्त्याय संगीतिपुब्बङ्गमानि धम्मपुच्छनविस्सज्जनकिच्चाणि आवहितुं समारभामि । तेनावुसो भगवता जानता पस्सता अरहता सम्मासम्बुद्धेन अङ्गुत्तरनिकाये एककनिपाते रूपादिवग्गे पुरिमानि पञ्च सुत्तानि कत्थ कं आरब्भ कथञ्च भासितानि ।

विस्सज्जना — सावत्थियं भन्ते सम्बहुले भिक्खू आरब्भ रूपादिगरुकानं पञ्चन्नं पुरिसानं अज्झासयवसेन “नाहं भिक्खवे अज्जं एकरूपम्पि समनुपस्सामि, यं एवं पुरिसस्स चित्तं परियादाय तिट्ठति, यथयिदं भिक्खवे इत्थिरूपं, इत्थिरूपं भिक्खवे पुरिसस्स चित्तं परियादाय तिट्ठती”ति एवमादिना भगवता भासितानि ।

नाहं भिक्खवे अज्जं एकरूपमि समनुपस्सामि, यं एवं पुरिसस्स चित्तं परियादाय तिट्ठति, यथयिदं भिक्खवे इत्थिरूपं, इत्थिरूपं भिक्खवे पुरिसस्स चित्तं परियादाय तिट्ठति ।

पुच्छा — तत्थेव आवुसो पच्छिमानि पच्च सुत्तानि भगवता कथं कथञ्च भासितानि ।

विस्सज्जना — तस्मिंयेव भन्ते सावत्थियं सम्बहुले भिक्खू आरब्भ रूपादिगरुकानं पच्चन्नं इत्थीनं अज्झासयवसेन “नाहं भिक्खवे अज्जं एकरूपमि समनुपस्सामि, यं एवं इत्थिया चित्तं परियादाय तिट्ठति, यथयिदं भिक्खवे पुरिसरूपं, पुरिसरूपं भिक्खवे इत्थिया चित्तं परियादाय तिट्ठती”ति एवमादिना भगवता भासितानि ।

नाहं भिक्खवे अज्जं एकरूपमि समनुपस्सामि, यं एवं इत्थिया चित्तं परियादाय तिट्ठति, यथयिदं भिक्खवे पुरिसरूपं, पुरिसरूपं भिक्खवे इत्थिया चित्तं परियादाय तिट्ठति ।

नीतत्थवसेन, नेय्यत्थवसेन

पुच्छा — इमस्मिं आवुसो रूपादिवग्गे भगवता नीतत्थवसेन किं कथितं, नेय्यत्थवसेन पन किं जापितं ।

विस्सज्जना — इमस्मिं भन्ते रूपादिवग्गे भगवता नीतत्थवसेन वट्ठं कथितं । नेय्यत्थवसेन पन विवट्ठमि जापितं ।

२. नीवरणप्पहानवग्ग

पुच्छा — दुतियो पन आवुसो नीवरणप्पहानवग्गो भगवता कथं कथञ्च भासितो ।

विस्सज्जना — सावत्थियं भन्ते “नाहं भिक्खवे अज्जं एकधम्ममि समनुपस्सामि, येन अनुप्पन्नो वा कामच्छन्दो उप्पज्जति, उप्पन्नो वा कामच्छन्दो भिय्योभावाय वेपुल्लाय संवत्तति, यथयिदं भिक्खवे सुभनिमित्तं, सुभनिमित्तं भिक्खवे अयोनिस्सो मनसिकरोतो अनुप्पन्नोचेव कामच्छन्दो उप्पज्जति, उप्पन्नो च कामच्छन्दो भिय्योभावाय वेपुल्लाय संवत्तती”ति एवमादिना भगवता भासितो ।

पुच्छा — इमस्मिं पन आवुसो दुतिये नीवरणप्पहानवग्गे भगवता किं कथितं ।

विस्सज्जना — इमस्मिं पन भन्ते दुतिये नीवरणप्पहानवग्गे भगवता वट्ठमि विवट्ठमि कथितं ।

३. अकम्मनियव

पुच्छा — तेनावुसो...पे०... सम्मासम्बुद्धेन अङ्गुत्तरनिकाये एककनिपाते ततिये अकम्मनियवग्गे कीदिसी धम्मदेसनायो देसिता ।

विस्सज्जना — ततिये भन्ते अकम्मनियवग्गे “नाहं भिक्खवे अज्जं एकधम्ममि समनुपस्सामि, यं एवं अभावितं अकम्मनियं होति, यथयिदं भिक्खवे चित्तं, चित्तं भिक्खवे अभावितं अकम्मनियं होति । नाहं भिक्खवे अज्जं एकधम्ममि समनुपस्सामि, यं एवं भावितं कम्मनियं होति, यथयिदं भिक्खवे चित्तं । चित्तं भिक्खवे भावितं कम्मनियं होती”ति

एवमादिका भगवता धम्मदेसनायो देसिता ।

४. अदन्तवग्ग

पुच्छा — चतुत्थे पनावुसो अदन्तवग्गे भगवता कीदिसी धम्मदेसनायो देसिता ।

विस्सज्जना — चतुत्थे भन्ते अदन्तवग्गे “नाहं भिक्खवे अज्जं एकधम्ममि समनुपस्सामि, यं एवं अदन्तं महतो अनत्थाय संवत्तति, यथयिदं भिक्खवे चित्तं, चित्तं भिक्खवे अदन्तं महतो अनत्थाय संवत्तति । नाहं भिक्खवे अज्जं एकधम्ममि समनुपस्सामि, यं एवं दन्तं महतो अत्थाय संवत्तति, यथयिदं भिक्खवे चित्तं, चित्तं भिक्खवे दन्तं महतो अत्थाय संवत्तती”ति एवमादिका भगवता धम्मदेसनायो देसिता ।

५. पणिहितअच्छवग्ग

पुच्छा — पञ्चमे आवुसो पणिहितअच्छवग्गे भगवता कीदिसी धम्मदेसनायो देसिता ।

विस्सज्जना — पञ्चमे भन्ते पणिहितअच्छवग्गे “सेय्यथापि भिक्खवे सालिसूकं वा यवसूकं वा मिच्छापणिहितं हत्थेन वा पादेन वा अक्कन्तं हत्थं वा पादं वा भेच्छति, लोहितं वा उप्पादेस्सतीति नेतं ठान विज्जति । तं किस्सहेतु, मिच्छापणिहितत्ता भिक्खवे सूकस्स । एवमेव खो भिक्खवे सो वत भिक्खु मिच्छापणिहितेन चित्तेन अविज्जं भेच्छति, विज्जं उप्पादेस्सति, निब्बानं सच्छिकरिस्सतीति नेतं ठानं विज्जति, तं किस्स हेतु, मिच्छापणिहितत्ता भिक्खवे चित्तस्सा”ति एवमादिका भगवता धम्मदेसनायो देसिता ।

६. अच्छरासङ्गातवग्ग

पुच्छा — अच्छरासङ्गातवग्गे आवुसो पठम दुतियसुत्तानि भगवता कथं भासितानि ।

विस्सज्जना — अच्छरासङ्गातवग्गे भन्ते भगवता “पभस्सरमिदं भिक्खवे चित्तं, तज्ज खो आगन्तुकेहि उपक्विलेसेहि उपक्विलिट्ठं, तं अस्सुतवा पुथुज्जनो यथाभूतं नप्पजानाति, तस्मा ‘अस्सुतवतो पुथुज्जनस्स चित्तभावना नत्थी’ति वदामि । पभस्सरमिदं भिक्खवे चित्तं, तज्ज खो आगन्तुकेहि उपक्विलेसेहि विप्पमुत्तं, तं सुभवा अरियसावको यथाभूतं पजानाति । तस्मा ‘सुतपतो अरियसावकस्स चित्तभावना अत्थी’ति वदामी”ति । एवं खो भगवता भासितानि ।

ततियसुत्त

पुच्छा — तत्थेव आवुसो ततियसुत्तादीनि भगवता कथं भासितानि ।

विस्सज्जना — तत्थेव भन्ते ततियसुत्तादीनि पञ्चसुत्तानि “अच्छरासङ्गातमत्तमि चे भिक्खवे भिक्खु मेत्ताचित्तं आसेवति, भावेति, मनसिकरोति । अयं वुच्चति भिक्खवे भिक्खु अरित्तज्झानो विहरति सत्थुसासनकरो ओवादपतिकरो अमोघं रट्ठपिण्डं भुज्जति, को पन वादो ये नं बहुलीकरोन्ति । येकेचि भिक्खवे धम्मा अकुसला अकुसलभागिया अकुसलपक्खिका, सब्बेते मनोपुब्बङ्गमा, मनो तेसं धम्मानं पठमं उप्पज्जति, अन्वदेव अकुसलाधम्मा, येकेचि भिक्खवे धम्मा कुसला कुसलभागिया कुसलपक्खिका, सब्बेते मनोपुब्बङ्गमा, मनो तेसं धम्मानं पठमं उप्पज्जति, अन्वदेव कुसला

धम्मा”ति एवं खो भन्ते भगवता भासितानि ।

अट्टमसुत्त

पुच्छा — तत्थेव आवुसो अट्टम नवम दसमसुत्तानि च वीरियारम्भादिवग्गे दससुत्तानि च कल्याणमित्तादिवग्गे पठमसुत्तञ्च भगवता कथं भासितानि ।

विस्सज्जना — तत्थेव भन्ते अट्टम नवम दसमसुत्तानि च वीरियारम्भादिवग्गे दससुत्तानि च कल्याणमित्तादिवग्गे पठमसुत्तञ्च “नाहं भिक्खवे अज्जं एकधम्मम्पि समनुपस्सामि, येन अनुप्पन्ना वा अकुसला धम्मा उप्पज्जन्ति, उप्पन्ना वा कुसला धम्मा परिहायन्ति, यथयिदं भिक्खवे पमादो, पमत्तस्स भिक्खवे अनुप्पन्ना चेव अकुसला धम्मा उप्पज्जन्ति, उप्पन्ना च कुसला धम्मा परिहायन्ती”ति एवमादिना भन्ते भगवता भासितानि ।

दुतियसुत्त

पुच्छा — कल्याणमित्तादिवग्गे आवुसो दुतिय ततियसुत्तानि भगवता कथं भासितानि ।

विस्सज्जना — कल्याणमित्तादिवग्गे भन्ते दुतिय ततियसुत्तानि “नाहं भिक्खवे अज्जं एकधम्मम्पि समनुपस्सामि, येन अनुप्पन्ना वा अकुसला धम्मा उप्पज्जन्ति, उप्पन्ना वा कुसला धम्मा परिहायन्ति, यथयिदं भिक्खवे अनुयोगो अकुसलानं धम्मानं अननुयोगो कुसलानं धम्मान”न्ति एवमादिना भगवता भासितानि ।

छट्ठसुत्त

पुच्छा — तत्थेव आवुसो छट्ठसुत्तादीनि च पमादादिवग्गे पठमसुत्तञ्च भगवता कथं भासितानि ।

विस्सज्जना — तत्थेव भन्ते छट्ठसुत्तादीनि च पमादादिवग्गे पठमसुत्तञ्च “अप्पमत्तिका एसा भिक्खवे परिहानि यदिदं जातिपरिहानि । एतं पतिकिट्ठं भिक्खवे परिहानीनं यदिदं पज्जापरिहानीति । अप्पमत्तिका एसा भिक्खवे वुद्धि यदिदं जातिवुद्धि । एतदगं भिक्खवे वुद्धीनं यदिदं पज्जावुद्धि । तस्मातिह भिक्खवे एवं सिक्खितब्बं ‘पज्जावुद्धिया वद्धिस्सामा’ति । एवज्हि वो भिक्खवे सिक्खितब्बं”न्ति एवमादिना भन्ते भगवता भासितानि ।

पमादादिवग्ग

पुच्छा — तेनावुसो...पे... सम्मासम्बुद्धेन पमादादिवग्गे दुतियसुत्तादीनि कथं भासितानि ।

विस्सज्जना — नाहं भिक्खवे अज्जं एकधम्मम्पि समनुपस्सामि, यो एवं महतो अनत्थाय संवत्तति, यथयिदं भिक्खवे पमादो । पमादो भिक्खवे महतो अनत्थाय संवत्तति । नाहं भिक्खवे अज्जं एकधम्मम्पि, यो एवं महतो अत्थाय संवत्तति, यथयिदं भिक्खवे अप्पमादो, अप्पमादो भिक्खवे महतो अनत्थाय संवत्ततीति एवमादिना भन्ते भगवता भासितानि ।

दुतिय पमादादिवग्ग

पुच्छा — दुतिये पनावुसो पमादादिवग्गे पठमसुत्तादीनि भगवता कथं भासितानि ।

विस्सज्जना — दुतिये भन्ते पमादादिवग्गे अज्झत्तिकं भिक्खवे अङ्गन्ति करित्वा नाज्जं एकङ्गम्पि समनुपस्सामि, यं एवं महतो अनत्थाय संवत्तति, यथयिदं भिक्खवे पमादो । पमादो भिक्खवे महतो अनत्थाय संवत्तति । अज्झत्तिकं भिक्खवे अङ्गन्ति करित्वा नाज्जं एकङ्गम्पि समनुपस्सामि, यं एवं महतो अत्थाय संवत्तति, यथयिदं भिक्खवे अप्पमादो । अप्पमादो भिक्खवे महतो अत्थाय संवत्ततीति एवमादिना भन्ते भगवता भासितानि ।

दससुत्त

पुच्छा — तत्थेव आवुसो तेत्तिसमादीनिच दससुत्तानि अधम्मवग्गे च दससुत्तानि भगवता कथं भासितानि ।

विस्सज्जना — तत्थेव भन्ते तेत्तिसमादीनि दससुत्तानि च अधम्मवग्गे दससुत्तानि च ये ते भिक्खवे भिक्खू अधम्मं “धम्मो”ति दीपेन्ति, ते भिक्खवे भिक्खू बहुजनअहिताय पटिपन्ना बहुजनअसुखाय बहुनो जनस्स अनत्थाय अहिताय दुक्खाय देवमनुस्सानं । बहुज्च ते भिक्खवे भिक्खू अपुज्जं पसवन्ति, ते चिमं सद्धम्मं अन्तरधापेन्तीति एवमादिना च, ये ते भिक्खवे भिक्खू अधम्मं “अधम्मो”ति दीपेन्ति, ते भिक्खवे भिक्खू बहुजनहिताय पटिपन्ना बहुजनसुखाय बहुजनो जनस्स अत्थाय हिताय सुखाय देवमनुस्सानं । बहुज्च ते भिक्खवे भिक्खू पुज्जं पसवन्ति, ते चिमं सद्धम्मं ठपेन्तीति एवमादिना च भन्ते भगवता भासितानि ।

एकपुग्गलवग्ग

पुच्छा — एकपुग्गलवग्गे आवुसो भगवता कीदिसी धम्मदेसनायो देसिता ।

विस्सज्जना — एकपुग्गलवग्गे भन्ते भगवता एकपुग्गलो भिक्खवे लोके उप्पज्जमानो उप्पज्जति बहुजनहिताय बहुजनसुखाय लोकानुकम्पाय अत्थाय हिताय सुखाय देवमनुस्सानं । कतमो एकपुग्गलो, तथागतो अरहं सम्मासम्बुद्धो, अयं खो भिक्खवे एकपुग्गलो लोके उप्पज्जमानो उप्पज्जति बहुजनहिताय बहुजनसुखाय लोकानुकम्पाय अत्थाय हिताय सुखाय देवमनुस्सानन्ति एवमादिका भगवता धम्मदेसनायो देसिता ।

एतदग्गवग्ग

अज्जासिकोण्डज्ज वत्थु

पुच्छा — एतदवग्गे आवुसो आगतेसु एकचत्तालीसाय थेरेसु आयस्मा अज्जासिकोण्डज्जत्थेरो कथं भगवता एतदग्गद्वाने ठपितो ।

विस्सज्जना — एतदग्गवग्गे भन्ते आगतेसु एकचत्तालीसाय महाथेरेसु “एतदग्गं भिक्खवे मम सावकानं भिक्खूनं रत्तज्जूनं यदिदं अज्जासिकोण्डज्जो”ति, एवं खो भन्ते आयस्मा अज्जासिकोण्डज्जत्थेरो भगवता एतदग्गद्वाने ठपितो ।

अग्गसावकवत्थु

पुच्छा — तेनावुसो भगवता...पे०... सम्मासम्बुद्धेन अङ्गुत्तरनिकाये एककनिपाते एतदग्गवग्गे आगतेसु एकचत्तालीसाय महाथेरेसु आयस्मा च सारिपुत्तथेरो धम्मसेनापति पठमो अग्गसावको आयस्मा च महामोग्गल्लानथेरो दुतियो अग्गसावको कथं एतदग्गट्ठाने ठपितो ।

विस्सज्जना — आयस्मा भन्ते सारिपुत्तथेरो धम्मसेनापति “एतदग्गं भिक्खवे मम सावकानं भिक्खूनं महापज्जानं यदिदं सारिपुत्तो”ति । आयस्मा पन महामोग्गल्लानथेरो “एतदग्गं भिक्खवे मम सावकानं भिक्खूनं इद्धिमन्तानं यदिदं महामोग्गल्लानो”ति । एवं खो भन्ते भगवता एतदग्गट्ठाने ठपितो ।

इदं ते आसनं वीर, पज्जत्तं तवनुच्छविं ।
मम चित्तं पसादेन्तो, निसीद पुप्फमासने ॥

ये वत लोके अरहन्तो वा अरहत्तमग्गं वा समापन्ना, अयं तेसं भिक्खु अज्जतरो ।

यंनूनाहं इमं भिक्खुं उपसङ्कमित्वा पज्जं पुच्छेय्यं ।

ये धम्मा हेतुप्पभवा,
तेसं हेतुं तथागतो ।
आह तेसज्ज यो निरोधो,
एवंवादी महासमणो —

लभेय्याम मयं भन्ते भगवतो सन्तिके पब्बज्जं, लभेय्याम उपसम्पदं ।

एतदग्गं भिक्खवे मम सावकानं भिक्खूनं महापज्जानं यदिदं सारिपुत्तो ।

एतदग्गं भिक्खवे मम सावकानं भिक्खूनं इद्धिमन्तानं यदिदं महामोग्गल्लानो ।

महाकस्सपवत्थु

पुच्छा — आयस्मा पन आवुसो महाकस्सपत्थेरो पठममहासंगीतिकाले पामोक्खसङ्गनायकभूतो भगवता कथं एतदग्गट्ठाने ठपितो ।

विस्सज्जना — आयस्मा भन्ते महाकस्सपत्थेरो पठममहासंगीतिकाले सङ्गपामोक्खभूतो “एतदग्गं भिक्खवे मम सावकानं भिक्खूनं धुतवादानं यदिदं महाकस्सपो”ति । एवं खो भन्ते भगवता एतदग्गट्ठाने ठपितो ।

अनुरुद्धत्थेरवत्थु

पुच्छा — तेनावुसो...पे०... सम्मासम्बुद्धेन अङ्गुत्तरनिकाये एककनिपाते एतदग्गवग्गे आगतेसु एकचत्तालीसाय महाथेरेसु आयस्मा अनुरुद्धत्थेरो कथं एतदग्गट्ठाने ठपितो ।

विस्सज्जना — आयस्मा भन्ते अनुरुद्धत्थेरो “एतदग्गं भिक्खवे मम सावकानं भिक्खूनं दिब्बचक्खुकानं यदिदं अनुरुद्धो”ति एवं खो भन्ते भगवता एतदग्गट्ठाने ठपितो ।

सीवलिवत्थु

पुच्छा — आयस्मा पन आवुसो सीवलित्थेरो भगवता कथं एतदग्गट्ठाने ठपितो ।

विस्सज्जना — आयस्मा भन्ते सीवलित्थेरो “एतदग्गं भिक्खवे मम सावकानं भिक्खूनं लाभीनं यदिदं सीवली”ति एवं खो भन्ते भगवता एतदग्गट्ठाने ठपितो ।

सम्मासम्बुद्धो वत सो भगवा, यो इमस्स एवरूपस्स दुक्खस्स पहानाय धम्मं देसेति ।

सुप्पटिपन्नो वत तस्स भगवतो सावकसङ्घो, यो इमस्स एवरूपस्स दुक्खस्स पहानाय पटिपन्नो ।

सुसुखं वत निब्बानं, यत्थिदं एवरूपं दुक्खं न संविज्जति —

“एतदग्गं भिक्खवे मम सावकानं भिक्खूनं लाभीनं यदिदं सीवलि” हु —

आनन्दाथेरवत्थु

पुच्छा — आयस्मा पन आवुसो आनन्दत्थेरो धम्मभण्डागारिको पठममहासंगीतिकाले धम्मविस्सज्जकथेरभूतो कथं भगवता एतदग्गट्ठाने ठपितो ।

विस्सज्जना — आयस्मा भन्ते आनन्दत्थेरो धम्मभण्डागारिको पठममहासंगीतिकाले धम्मविस्सज्जकभूतो “एतदग्गं भिक्खवे मम सावकानं भिक्खूनं बहुस्सुतानं यदिदं आनन्दो । एतदग्गं भिक्खवे मम सावकानं भिक्खूनं सतिमन्तानं यदिदं आनन्दो । एतदग्गं भिक्खवे मम सावकानं भिक्खूनं गतिमन्तानं यदिदं आनन्दो । एतदग्गं भिक्खवे मम सावकानं भिक्खूनं धितिमन्तानं यदिदं आनन्दो । एतदग्गं भिक्खवे मम सावकानं भिक्खूनं उपट्ठाकानं यदिदं आनन्दो”ति एवं खो भन्ते भगवता पञ्चसु एतदग्गट्ठानेसु ठपितो ।

सतसहस्सेन मे कीतं,
सतसहस्सेन मापितं ।
सोभनं नाम उय्यानं ।
पटिग्गण्ह महामुनि —

“एतदग्गं भिक्खवे मम सावकानं भिक्खूनं बहुस्सुतानं । सतिमन्तानं । गतिमन्तानं । धितिमन्तानं । उपट्ठाकानं यदिदं आनन्दो” —

उपालिवत्थु

पुच्छा — तेनावुसो भगवता...पे०... सम्मासम्बुद्धेन अङ्गुत्तरनिकाये एककनिपाते एतदग्गवग्गे आगतेसु एकचत्तालीसाय महाथेरेसु आयस्मा उपालित्थेरो पठममहासंगीतिकाले विनयविस्सज्जकभूतो कथं एतदग्गट्ठाने ठपितो ।

विस्सज्जना — आयस्मा भन्ते उपालित्थेरो पठममहासंगीतिकाले विनयविस्सज्जकभूतो “एतदग्गं भिक्खवे मम सावकानं भिक्खूनं विनयधरानं यदिदं उपाली”ति एवं खो भन्ते भगवता एतदग्गट्ठाने ठपितो ।

विनयो वासयो मय्हं,
विनयो ठानचङ्कमं ।
कर्णेमि विनये वासं,
विनयो मम गोचरो ॥

महापजापतिगोतमीथेरीवत्थु

पुच्छा — एतदग्गवग्गे आवुसो आगतासु तेरससु थेरीसु महापजापति गोतमीथेरी कथं भगवता एतदग्गट्ठाने ठपिता ।

विस्सज्जना — एतदग्गवग्गे भन्ते आगतासु तेरससु थेरीसु महापजापतिगोतमीथेरी “एतदग्गं भिक्खवे मम साविकानं भिक्खुनीनं रत्तञ्जूनं यदिदं महापजापति गोतमी”ति एवं खो भन्ते भगवता एतदग्गट्ठाने ठपिता ।

“एतदग्गं भिक्खवे मम साविकानं भिक्खुनीनं रत्तञ्जूनं यदिदं महापजापतिगोतमी” —

पुच्छा — खेमाथेरी पन आवुसो अग्गसाविका भगवता कथं एतदग्गट्ठाने ठपिता ।

विस्सज्जना — खेमाथेरी भन्ते पठमा अग्गसाविका “एतदग्गं भिक्खवे मम साविकानं भिक्खुनीनं महापज्ज्ञानं यदिदं खेमा”ति एवं खो भन्ते भगवता एतदग्गट्ठाने ठपिता ।

“ये रागरत्तानुपतन्ति सोतं,
सयंकतं मक्कटोव जालं,
एतम्पि छेत्त्वान वजन्ति धीरा ।
अनपेक्खिनो सब्बदुक्खं पहाय” —

“एतदग्गं भिक्खवे मम साविकानं भिक्खुनीनं महापज्ज्ञानं यदिदं खेमा” —

पुच्छा — उप्पलवण्णा पन आवुसो थेरी दुतियअग्गसाविका भगवता कथं एतदग्गट्ठाने ठपिता ।

विस्सज्जना — उप्पलवण्णा भन्ते थेरी दुतियअग्गसाविका “एतदग्गं भिक्खवे मम साविकानं भिक्खुनीनं इद्धिमन्तीनं यदिदं उप्पलवण्णा”ति एवं खो भन्ते भगवता एतदग्गट्ठाने ठपिता ।

“एतदग्गं भिक्खवे मम साविकानं भिक्खुनीनं इद्धिमन्तीनं यदिदं उप्पलवण्णा” —

पटाचाराथेरीभिक्षुनीमवत्थु

पुच्छा — तेनावुसो भगवता...पे०... सम्मासम्बुद्धेन अङ्गुत्तरनिकाये एककनिपाते एतदग्गवग्गे आगतासु तेरससु थेरीसु पटाचारानाम थेरी कथं एतदग्गद्धाने ठपिता ।

विस्सज्जना — एतदग्गवग्गे भन्ते आगतासु तेरससु थेरिकासु पटाचारा थेरी “एतदग्गं भिक्खवे मम साविकानं भिक्खुनीनं विनयधरानं यदिदं पटाचारा”ति एवं खो भन्ते भगवता एतदग्गद्धाने ठपिता ।

“उभो पुत्ता कालङ्कता,
पन्थे मय्हं पती मतो ।
मातापिता च भाता च,
एकचित्तकस्मिं डहरे” —

“चतूसु समुद्देशु जलं परित्तकं,
ततो बहुं अस्सुजलं अनप्पकं ।
दुक्खेन फुट्ठस्स नरस्स सोचना,
किं कारणा अम्म तुवं पमज्जसि” —

“न सन्ति पुत्ता ताणाय,
न पिता नापि बन्धवा ।
अन्तकेनाधिपन्नस्स,
नत्थि जातीसु ताणता ।
एतमत्थवसं जत्वा, पण्डितो सीलसंवुतो ।
निब्बानगमनं मग्गं, खिप्पमेव विसोधये” —

“यो च वस्ससतं जीवे,
अपस्सं उदयब्बयं ।
एकाहं जीवितं सेय्यो,
पस्सतो उदयब्बयं” —

“एतदग्गं भिक्खवे मम साविकानं भिक्खुनीनं विनयधरानं यदिदं पटाचारा” —

धम्मदिन्नाथेरीभिक्षुनीमवत्थु

पुच्छा — धम्मदिन्ना पन आवुसो थेरी भगवता कथं एतदग्गद्धाने ठपिता ।

विस्सज्जना — धम्मदिन्ना भन्ते थेरी “एतदग्गं भिक्खवे मम साविकानं भिक्खुनीनं धम्मकथिकानं यदिदं धम्मदिन्ना”ति एवं खो भन्ते भगवता एतदग्गद्धाने ठपिता ।

“यस्स पुरे च पच्छा च,
मज्झेच नत्थि किञ्चनं ।
अकिञ्चनं अनादानं,
तमहं ब्रूमि ब्राह्मणं” —

“एतदगं भिक्खवे मम साविकानं भिक्खुनीनं धम्मकथिकानं यदिदं धम्मदिन्ना” —

यसोधराथेरीभिक्खुनीमवत्थु

पुच्छा — भद्दकच्चानानाम आवुसो यसोधराथेरी भगवता कथं एतदग्गट्टाने ठपिता ।

विस्सज्जना — भद्दकच्चाना भन्ते यसोधराथेरी भगवता “एतदगं भिक्खवे मम साविकानं भिक्खुनीनं महाभिज्जपत्तानं यदिदं भद्दकच्चाना”ति । एवं खो भन्ते एतदग्गट्टाने ठपिता ।

“एतदगं भिक्खवे मम साविकानं भिक्खुनीनं महाभिज्जपत्तानं यदिदं भद्दकच्चाना” —

तपुस्सभल्लिकवत्थु

पुच्छा — अङ्गुत्तरनिकाये आवुसो एतदग्गवग्गे आगतेसु एकादससु उपासकेसु तपुस्सभल्लिकानाम वाणिजा भगवता कथं एतदग्गट्टाने ठपिता ।

विस्सज्जना — तपुस्सभल्लिका भन्ते वाणिजा “एतदगं भिक्खवे मम साविकानं उपासकानं पठमं सरणं गच्छन्तानं यदिदं तपुस्सभल्लिका वाणिजा”ति, एवं खो भन्ते भगवता एतदग्गट्टाने ठपिता ।

“एते भन्ते मयं भगवन्तं सरणं गच्छाम धम्मञ्च, उपासके नो भगवा धारेतु अज्जतग्गे पाणुपेते सरणं गते” हु —

“एतदगं भिक्खवे मम साविकानं उपासकानं पठमं सरणं गच्छन्तानं यदिदं तपुस्सभल्लिका वाणिजा” —

अनाथपिण्डकवत्थु

पुच्छा — तेनावुसो भगवता अरहता...पे०... सम्मासम्बुद्धेन अङ्गुत्तरनिकाये एककनिपाते एतदग्गवग्गे आगतेसु एकादससु उपासकेसु सुदत्तो गहपति अनाथपिण्डको कथं एतदग्गट्टाने ठपितो ।

विस्सज्जना — एतदग्गवग्गे भन्ते आगतेसु एकादससु उपासकेसु सुदत्तो गहपति अनाथपिण्डको “एतदगं भिक्खवे मम साविकानं उपासकानं दायकानं यदिदं सुदत्तो गहपति अनाथपिण्डको”ति । एवं खो भन्ते भगवता एतदग्गट्टाने ठपितो ।

एतदगं भिक्खवे मम साविकानं उपासकानं दायकानं यदिदं सुदत्तो गहपति अनाथपिण्डको—

सूरम्बट्टउपासकावत्थु

पुच्छा — सूरम्बट्टो नाम आवुसो उपासको भगवता कथं एतदग्गट्टाने ठपितो ।

विस्सज्जना — सूरम्बट्टो उपासको “एतदग्गं भिक्खवे मम सावकानं उपासकानं अवेच्चप्पसन्नानं यदिदं सूरम्बट्टो”ति एवं खो भन्ते भगवता एतदग्गट्टाने ठपितो ।

“एतदग्गं भिक्खवे मम सावकानं उपासकानं अवेच्चप्पसन्नानं यदिदं सूरम्बट्टो” हु —

सुजाता उपासिकावत्थु

पुच्छा — एतदग्गवग्गे आवुसो आगतासु दससु उपासिकासु सुजातानाम उपासिका सेनियधीता कथं भगवता एतदग्गट्टाने ठपिता ।

विस्सज्जना — सुजाता भन्ते सेनियधीता “एतदग्गं भिक्खवे मम साविकानं उपासिकानं पठमं सरणं गच्छन्तीनं यदिदं सुजाता सेनियधीता”ति, एवं खो भन्ते भगवता एतदग्गट्टाने ठपिता ।

“एता मयं भन्ते भगवन्तं सरणं गच्छाम धम्मञ्च भिक्खुसङ्घञ्च, उपासिकायो नो भगवा धारेतु अज्जतग्गे पाणुपेता सरणं गता” हु —

“एतदग्गं भिक्खवे मम साविकानं उपासिकानं पठमं सरणं गच्छन्तीनं यदिदं सुजाता सेनियधीता” —

विसाखा उपासिकावत्थु

पुच्छा — विसाखा पन आवुसो उपासिका कथं भगवता एतदग्गट्टाने ठपिता ।

विस्सज्जना — विसाखा भन्ते उपासिका मिगारमाता “एतदग्गं भिक्खवे मम साविकानं उपासिकानं दायिकानं यदिदं विसाखा मिगारमाता”ति एवं खो भन्ते भगवता एतदग्गट्टाने ठपिता ।

“एतदग्गं भिक्खवे मम साविकानं उपासिकानं दायिकानं यदिदं विसाखा मिगारमाता” हु —

खुज्जुत्तरा उपासिकावत्थु

पुच्छा — तेनावुसो भगवता...पे०... सम्मासम्बुद्धेन अङ्गुत्तरनिकाये एककनिपाते एतदग्गवग्गे आगतासु दससु उपासिकासु खुज्जुत्तरानाम उपासिका कथं एतदग्गट्टाने ठपिता ।

विस्सज्जना — एतदग्गवग्गे भन्ते आगतासु दससु उपासिकासु खुज्जुत्तरा उपासिका “एतदग्गं भिक्खवे मम साविकानं उपासिकानं बहुस्सुतानं यदिदं खुज्जुत्तरा”ति एवं खो भन्ते भगवता एतदग्गट्टाने ठपिता ।

“एतदग्गं भिक्खवे मम सावकानं उपासिकानं बहुस्सुतानं यदिदं खुज्जुत्तरा” हु —

काळीउपासिकावत्थु

पुच्छा — काळीनाम आवुसो उपासिका कुररघरिका कथं भगवता एतदग्गट्टाने ठपिता ।

विस्सज्जना — काळी भन्ते उपासिका कुररघरिका “एतदग्गं भिक्खवे मम साविकानं अनुस्सवप्पसन्नानं यदिदं काळी उपासिका कुररघरिका”ति एवं खो भन्ते भगवता एतदग्गट्टाने ठपिता ।

“एतदग्गं भिक्खवे मम साविकानं उपासिकानं अनुस्सवप्पसन्नानं यदिदं काळी उपासिका कुररघरिका” —

अट्टानपाळि

पुच्छा — सकलापि आवुसो अट्टानपाळि भगवता कथं भासिता ।

विस्सज्जना — अट्टानमेतं भिक्खवे अनवकासो, यं दिट्ठिसम्पन्नो पुग्गलो कच्चिसङ्खारं निच्चतो उपगच्छेय्य, नेतं ठानं विज्जति । ठानञ्च खो एतं भिक्खवे विज्जति, यं पुथुज्जनो कच्चिसङ्खारं निच्चतो उपगच्छेय्य, ठानमेतं विज्जतीति एवमादिना भन्ते भगवता सकलापि अट्टानपाळि भासिता ।

एकधम्मपाळि पठमवग्ग

पुच्छा — एकधम्मपाळियं आवुसो पठमवग्गे कीदिसी धम्मदेसना भगवता देसिता ।

विस्सज्जना — एकधम्मपाळियं भन्ते पठमवग्गे “एकधम्मो भिक्खवे भावितो बहुलीकतो एकन्तनिब्बिदाय विरागाय निरोधाय उपसमाय अभिज्जाय सम्बोधाय निब्बानाय संवत्तति । कतमो एकधम्मो, बुद्धानुस्सति, अयं खो भिक्खवे एकधम्मो भावितो बहुलीकतो एकन्तनिब्बिदाय विरागाय निरोधाय उपसमाय अभिज्जाय सम्बोधाय निब्बानाय संवत्तती”ति एवमादिका भगवता धम्मदेसना देसिता ।

पुच्छा — दुतियवग्गे पन आवुसो भगवता कीदिसी धम्मदेसनायो देसिता ।

विस्सज्जना — दुतियवग्गे भन्ते भगवता “नाहं भिक्खवे अज्जं एकधम्ममि समनुपस्सामि, येन अनुप्पन्ना वा अकुसला धम्मा उप्पज्जन्ति, उप्पन्ना वा अकुसला धम्मा भिय्योभावाय वेपुल्लाय संवत्तन्ति, यथयिदं भिक्खवे मिच्छादिट्ठि । मिच्छादिट्ठिकस्स भिक्खवे अनुप्पन्ना चेव अकुसला धम्मा उप्पज्जन्ति, उप्पन्ना च अकुसला धम्मा भिय्योभावाय वेपुल्लाय संवत्तन्ती”ति । एवमादिका भगवता धम्मदेसनायो देसिता ।

ततियवग्ग

पुच्छा — ततियवग्गे पन आवुसो पच्चमादीनि अट्ठ सुत्तानि भगवता कथं भासितानि ।

विस्सज्जना — ततियवग्गे भन्ते पच्चमादीनि अट्ठसुत्तानि “दुरक्खाते भिक्खवे धम्मविनये यो च समादपेति, यच्च समादपेति, यो च समादपितो तथत्ताय पटिपज्जति । सब्बेते बहुं अपुज्जं पसवन्ति । तंकिस्सहेतु, दुरक्खाभत्ता भिक्खवे धम्मस्स । स्वाक्खाते भिक्खवे धम्मविनये यो च समादपेति, यच्च समादपेति, यो च समादपितो, तथत्ताय पटिपज्जति, सब्बेते बहुं पुज्जं पसवन्ति । तंकिस्सहेतु स्वाक्खातत्ता भिक्खवे धम्मस्सा”ति एवमादिना भगवता भासितानि ।

अपर अच्छरासङ्घातवग्ग

पुच्छा — अपरअच्छरासङ्घातवग्गे पन आवुसो भगवता कीदिसी धम्मदेसनायो देसिता ।

विस्सज्जना — अपरअच्छरासङ्घातवग्गे भन्ते “अच्छरासङ्घातमत्तम्पि चे भिक्खवे भिक्खु पठमं ज्ञानं भावेति, अयं वुच्चति भिक्खवे भिक्खु अरित्तज्ज्ञानो विहरति सत्थुसासनकरो ओवादपतिकरो अमोघं रट्ठपिण्डं भुञ्जति, को पन वादो ये नं बहुलीकरोन्ती”ति एवमादिका भन्ते भगवता धम्मदेसनायो देसिता ।

कायगतासतिवग्ग

पुच्छा — सकलोपि आवुसो कायगतासतिवग्गो भगवता कथं भासितो ।

विस्सज्जना — यस्स कस्सचि भिक्खवे महासमुद्धो चेतसा फुटो, अन्तोगधा तस्स कुन्निदियो याकाचि समुद्धङ्गमा, एवमेव भिक्खवे यस्स कस्सचि कायगतासति भाविता बहुलीकता, अन्तोगधा तस्स कुसला धम्मा येकेचि विज्जाभागिया”ति एवमादिना भन्ते भगवता सकलोपि कायगतासतिवग्गो भासितो ।

अमतवग्ग

पुच्छा — सकलोपि आवुसो अमतवग्गो भगवता कथं भासितो ।

विस्सज्जना — अमतं ते भिक्खवे न परिभुञ्जन्ति, ये कायगतासतिं न परिभुञ्जन्ति । अमतं ते भिक्खवे परिभुञ्जन्ति, ये कायगतासतिं परिभुञ्जन्ति । अमतं ते भिक्खवे अपरिभुत्तं, येसं कायगतासति अपरिभुत्ता । अमतं ते भिक्खवे परिभुत्तं, येसं कायगतासति परिभुत्ताति एवमादिना भन्ते भगवता सकलोपि अमतवग्गो भासितो ।

कम्मकरणवग्ग, वज्जसुत्त

पुच्छा — तेनावुसो भगवता...पे०... सम्मासम्बुद्धेन अङ्गुत्तरनिकाये दुक्कनिपाते कम्मकरणवग्गे पठमं वज्जसुत्तं कत्थ कस्स कथञ्च भासितं ।

विस्सज्जना — सावत्थियं भन्ते सम्बहुलानं भिक्खून् “द्वेमानि भिक्खवे वज्जानि । कतमानि द्वे दिट्ठधम्मिकञ्च वज्जं सम्परायिकञ्च वज्ज”न्ति एवमादिना भगवता भासितं ।

तस्मातिह भिक्खवे एवं सिक्खितब्बं “दिट्ठधम्मिकस्स वज्जस्स भायिस्साम, सम्परायिकस्स वज्जस्स भायिस्साम, वज्जभीरुनो भविस्साम वज्जभयदस्साविनो”ति । एवञ्हि खो भिक्खवे सिक्खितब्बं ।

पधानसुत्त

पुच्छा — तत्थेव आवुसो दुतियं पधानसुत्तं भगवता कत्थ कस्स कथञ्च भासितं ।

विस्सज्जना — सावत्थियंयेव भन्ते सम्बहुलानं भिक्खून् “द्वेमानि भिक्खवे पधानानि दुरभिसम्भवानि लोकस्मिं ।

कतमानि द्वे, यच्च गिहीनं अगारं अज्झावसतं चीवरपिण्डपातसेनासनगिलानपच्चयभेसज्जपरिक्खारानुप्पादनत्थं पधानं, यच्च अगारस्मा अनगारियं पब्बजितानं सब्बूपधिपटिनिस्सग्गतं पधानं । इमानि खो भिक्खवे द्वे पधानानि दुरभिसम्भवानि लोकस्मिं”न्ति एवमादिना भगवता भासितं ।

तपनीयसुत्त

पुच्छा — तत्थेव आवुसो तपनीयसुत्तं भगवता कथं भासितं ।

विस्सज्जना — द्वेमे भिक्खवे धम्मा तपनीया । कतमे द्वे, इध भिक्खवे एकच्चस्स कायदुच्चरितं कतं होति, अकतं होति काय सुचरितं, वचीदुच्चरितं कतं होति, अकतं होति वचीसुचरितं, मनोदुच्चरितं कतं होति, अकतं होति मनोसुचरितं । सो “कायदुच्चरितं मे कत”न्ति तप्पति, “अकतं मे कायसुचरित”न्ति तप्पति । वचीदुच्चरितं (प) “मनोदुच्चरितं मे कत”न्ति तप्पति, “अकतं मे मनोसुचरित”न्ति तप्पति । इमे खो भिक्खवे द्वे धम्मा तपनीयाति । एवं खो भन्ते भगवता भासितं ।

अतपनीयसुत्त

पुच्छा — चतुत्थं पन आवुसो अतपनीयसुत्तं भगवता कथं भासितं ।

विस्सज्जना — चतुत्थं भन्ते अतपनीयसुत्तं “द्वेमे भिक्खवे धम्मा अतपनीया । कतमे द्वे, इध भिक्खवे एकच्चस्स कायसुचरितं कतं होति, अकतं होति कायदुच्चरितं । वचीसुचरितं कतं होति, अकतं होति वचीदुच्चरितं । मनोसुचरितं कतं होति, अकतं होति मनोदुच्चरितं । सो ‘कायसुचरितं मे कत’न्ति न तप्पति, ‘अकतं मे कायदुच्चरित’न्ति न तप्पति । ‘वचीसुचरितं...पे०... मनोसुचरितं मे कत’न्ति न तप्पति । ‘अकतं मे मनोदुच्चरित’न्ति न तप्पति । इमे खो भिक्खवे द्वे धम्मा अतपनीया”ति । एवं खो भन्ते भगवता भासितं ।

उपज्जातसुत्त

पुच्छा — पच्चमं पन आवुसो उपज्जातसुत्तं भगवता कथं भासितं ।

विस्सज्जना — पच्चमं भन्ते उपज्जातसुत्तं “द्विन्नाहं भिक्खवे धम्मानं उपज्जासिं । या च असन्तुट्ठिता कुसलेसु धम्मेसु, या च अप्पटिवानिता पधानस्मिं । अप्पटिवानि सुदाहं भिक्खवे पदहामि ‘कामं-तचो च न्हारु च अट्ठि च अवसिस्सतु उपसुस्सतु सरीरे मंसलोहितं, यं तं पुरिसथामेन पुरिसवीरियेन पुरिसपरक्कमेन पत्तब्बं, न तं अपापुणित्वा वीरियस्स सण्ठानं भविस्सती”ति । एवमादिना भन्ते भगवता भासितं ।

चरियसुत्त

पुच्छा — नवमं पन आवुसो चरियसुत्तं भगवता कथं भासितं ।

विस्सज्जना — नवमं भन्ते चरियसुत्तं “द्वेमे भिक्खवे धम्मा सुक्का लोकं पालेन्ति । कतमे द्वे, हिरीच ओत्तप्पज्ज । इमे खो भिक्खवे द्वे सुक्का धम्मा लोकं न पालेय्युं, नयिध पज्जायेथ ‘माता’तिवा ‘मातुच्छा’तिवा ‘मातुलानी’तिवा

‘आचरियभरिया’तिवा ‘गरूनं दारा’ति’वाति, एवमादिना भन्ते भगवता भासितं ।

अधिकरणवग्ग, सत्तमसुत्त

पुच्छा — अधिकरणवग्गे पन आवुसो सत्तमसुत्तं भगवता कत्थ कं आरब्भ किस्मिं वत्थुस्मिं कथञ्च भासितं ।

विस्सज्जना — सावत्थियं भन्ते जाणुस्सोणिं ब्राह्मणं आरब्भ भासितं । जाणुस्सोणि भन्ते ब्राह्मणो भगवन्तं एतदवोच “को नु खो भो गोतम हेतु को पच्चयो, येन मिधेकच्चे सत्ता कायस्स भेदा परंमरणा अपायं दुग्गतिं विनिपातं निरयं उपपज्जन्ती”ति । तस्मिं भन्ते वत्थुस्मिं “कतत्ता च ब्राह्मण अकतत्ता च एवमिधेकच्चे सत्ता कायस्स भेदा परंमरणा अपायं दुग्गतिं विनिपातं निरयं उपपज्जन्ती”ति एवमादिना भन्ते भगवता भासितं ।

को नु खो भो गोतम हेतु को पच्चयो, येन मिधेकच्चे सत्ता कायस्स भेदा परं मरणा अपायं दुग्गतिं विनिपातं निरयं उपपज्जन्ति ।

“कतत्ताच ब्राह्मण अकतत्ताच एवमिधेकच्चे सत्ता कायस्स भेदा परं मरणा अपायं दुग्गतिं विनिपातं निरयं उपपज्जन्ति” —

को पन भो गोतम हेतु को पच्चयो, येन मिधेकच्चे सत्ता कायस्स भेदा परं मरणा सुगतिं सगं लोकं उपपज्जन्ति —

कतत्ता च ब्राह्मण अकतत्ता च एवमिधेकच्चे सत्ता कायस्स भेदा परं मरणा सुगतिं सगं लोकं उपपज्जन्ति ।

न खो अहं इमस्स भोतो गोतमस्स संखित्तेन भासितस्स वित्थारेन अत्थं अविभत्तस्स वित्थारेन अत्थं —

साधु मे भवं गोतमो तथा धम्मं देसेतु ।

अट्ठमसुत्त

पुच्छा — तत्थेव आवुसो अट्ठमसुत्तं भगवता कत्थ कस्स कथञ्च भासितं ।

विस्सज्जना — सावत्थियं भन्ते आयस्मतो आनन्दस्स “एकंसेनाहं आनन्द अकरणीयं वदामि कायदुच्चरितं मनोदुच्चरितं”न्ति एवमादिना भगवता भासितं ।

“एकंसेनाहं आनन्द करणीयं वदामि कायसुचरितं वचीसुचरितं मनोसुचरितं” —

नवमसुत्त

पुच्छा — तेनावुसो भगवता...पे०... सम्मासम्बुद्धेन अङ्गुत्तरनिकाये दुक्कनिपाते अधिकरणवग्गे नवमसुत्तं भासितं ।

विस्सज्जना — अकुसलं भिक्खवे पजहथ, सक्का भिक्खवे अकुसलं पजहितुं । नोचेदं भिक्खवे सक्का अभविस्स अकुसलं पजहितुं, नाहं एवं वदेय्यं “अकुसलं भिक्खवे पजहथा”ति । यस्मा च खो भिक्खवे सक्का अकुसलं पजहितुं,

तस्माहं एवं वदामि “अकुसलं भिक्खवे पजहथा”ति । अकुसलञ्च हिदं भिक्खवे पहीनं अहिताय दुक्खाय संवत्तेय्य, नाहं एवंवदेय्यं “अकुसलं भिक्खवे पजहथा”ति । यस्मा च खो भिक्खवे अकुसलं पहीनं हिताय सुखाय संवत्तति, तस्माहं एवं वदामि “अकुसलं भिक्खवे पजहथा”ति एवमादिना भन्ते भगवता भासितं ।

दसमसुत्त, एकादसमसुत्त

पुच्छा — तत्थेव आवुसो दसमएकादसमसुत्तानि भगवता कथं भासितानि ।

विस्सज्जना — तत्थेव भन्ते दसमएकादसमसुत्तानि “द्वेमे भिक्खवे धम्मा सद्धम्मस्स सम्मोसाय अन्तरधानाय संवत्तन्ति । कतमे द्वे, दुन्निक्खित्तञ्च पदव्यञ्जनं अत्थो च दुन्नीतो, दुन्निक्खित्तस्स भिक्खवे पदव्यञ्जनस्स अत्थोपि दुन्नयो होति । इमे खो भिक्खवे द्वे धम्मा सद्धम्मस्स सम्मोसाय अन्तरधानाय संवत्तन्ती”ति च । “द्वेमे भिक्खवे धम्मा सद्धम्मस्स ठितिया असम्मोसाय अनन्तरधानाय संवत्तन्ति । कतमे द्वे, सुनिक्खित्तञ्च पदव्यञ्जनं अत्थो च सुनीतो, सुनिक्खित्तस्स भिक्खवे पदव्यञ्जनस्स अत्थोपि सुनयो होति । इमे खो भिक्खवे द्वे धम्मा सद्धम्मस्स ठितिया असम्मोसाय अनन्तरधानाय संवत्तन्ती”ति च । एवं खो भन्ते भगवता भासितानि ।

बालवग्ग

दुतियसुत्त

पुच्छा — बालवग्गे पन आवुसो दुतियसुत्तं भगवता कथं भासितं ।

विस्सज्जना — बालवग्गे भन्ते दुतियं सुत्तं “द्वेमे भिक्खवे तथागतं अब्भाचिक्खन्ति । कतमे द्वे, दुड्ढो वा दोसन्तरो सद्धो वा दुग्गहितेन । इमे खो भिक्खवे द्वे तथागतं अब्भाचिक्खन्ती”ति, एवं खो भन्ते भगवता भासितं ।

ततियसुत्त

पुच्छा — तत्थेव आवुसो ततियसुत्तं भगवता कथं भासितं ।

विस्सज्जना — तत्थेव भन्ते ततियसुत्तं भगवता “द्वेमे भिक्खवे तथागतं अब्भाचिक्खन्ति । कतमे द्वे, यो च अभासितं अलपितं तथागतेन ‘भासितं लपितं तथागतेना’ति दीपेति । यो च भासितं लपितं तथागतेन ‘अभासितं अलपितं तथागतेना’ति दीपेति । इमे खो भिक्खवे द्वे तथागतं अब्भाचिक्खन्ति । द्वेमे भिक्खवे तथागतं नाब्भाचिक्खन्ति । कतमे द्वे, यो च अभासितं अलपितं तथागतेन ‘अभासितं अलपितं तथागतेना’ति दीपेति । यो च भासितं लपितं तथागतेन ‘भासितं लपितं तथागतेना’ति दीपेति । इमे खो भिक्खवे द्वे तथागतं नाब्भाचिक्खन्ती”ति, एवं खो भन्ते भगवता भासितं ।

चतुत्थवग्ग, पञ्चमसुत्त

पुच्छा — तत्थेव आवुसो चतुत्थपञ्चमसुत्तानि भगवता कथं भासितानि ।

विस्सज्जना — तत्थेव भन्ते चतुत्थपञ्चमसुत्तानि “द्वेमे भिक्खवे तथागतं अब्भाचिक्खन्ति । कतमे द्वे, यो च नेय्यत्थं

सुत्तन्तं ‘नीतत्थो सुत्तन्तो’ति दीपेति, यो च नीतत्थं सुत्तन्तं ‘नेय्यत्थो सुत्तन्तो’ति दीपेती’ति, एवमादिना भगवता भासितानि ।

समचित्तवग्ग, पठमसुत्त

पुच्छा — समचित्तवग्गे आवुसो पठमसुत्तं भगवता कथं भासितं ।

विस्सज्जना — समचित्तवग्गे भन्ते पठमसुत्तं “असप्पुरिसभूमिञ्च वो भिक्खवे देसेस्सामि सप्पुरिसभूमिञ्च, तं सुणाथ साधुकं मनसिकरोथ, भासिस्सामी’ति, एवमादिना भन्ते भगवता भासितं ।

दुतियसुत्त

पुच्छा — तत्थेव आवुसो दुतियसुत्तं भगवता कथं भासितं ।

विस्सज्जना — तत्थेव भन्ते दुतियसुत्तं “द्विन्नाहं भिक्खवे न सुप्पतिकार वदामि । कतमेसं द्विन्नं, मातु च पितु चा’ति, एवमादिना भगवता भासितं ।

समचित्तसुत्त

पुच्छा — तत्थेव आवुसो पञ्चमं समचित्तसुत्तं कथं कस्स केन कथञ्च भासितं ।

विस्सज्जना — सावत्थियं भन्ते सम्बहुलानं भिक्खून् “अज्झत्तसंयोजनञ्च आवुसो पुग्गलं देसेस्सामि बहिद्भासंयोजनञ्च, तंसुणाथ

साधुकं मनसिकरोथा’ति, एवमादिना भन्ते आयस्मता सारिपुत्तत्थेरेन धम्मसेनापतिना भासितं ।

ओवाद

पुच्छा — कथञ्च आवुसो तत्थ भगवा ओवादं अदासि ।

विस्सज्जना — तत्थ भन्ते भगवा “तस्मातिह सारिपुत्त एवं सिक्खितब्बं ‘सन्तिन्द्रिया भविस्साम सन्तमानसा’ति । एवञ्हि वो सारिपुत्त सिक्खितब्ब’न्ति एवमादिना ओवादमदासि ।

“एसो भन्ते आयस्मा सारिपुत्तो पुब्बारामे मिगारमातुपासा दे भिक्खून् अज्झत्तसंयोजनञ्च पुग्गलं देसेति बहिद्भासंयोजनञ्च” —

साधु भन्ते भगवा येन आयस्मा सारिपुत्तो तेनुपसङ्कमतु अनुकम्पं उपादाय ।

ता खो पन सारिपुत्त देवता दसपि हुत्वा वीसम्पि हुत्वा तिसम्पि हुत्वा चत्तालीसम्पि हुत्वा पञ्चासम्पि हुत्वा सट्ठपि हुत्वा आरगगकोटिनिदुदमत्तेपि तिट्ठन्ति, न च अज्जमज्जं ब्याबाधेन्ति—

तस्मातिह सारिपुत्त एवं सिक्खितब्बं सन्तिन्द्रिया भविस्साम सन्तमानसा ।

परिसवग्ग

उत्तानसुत्त

पुच्छा — तेनावुसो भगवता...पे०... सम्मासम्बुद्धेन अङ्गुत्तरनिकाये दुकनिपाते परिसवग्गे पठमं उत्तानसुत्तं कथं भासितं ।

विस्सज्जना — पठमं भन्ते उत्तानसुत्तं “द्वेमा सिक्खवे परिसा, कतमा द्वे, उत्ताना च परिसा गम्भीरा च परिसा, कतमा च भिक्खवे उत्ताना परिसा, इध भिक्खवे यस्सं परिसायं भिक्खू उद्धता होन्ति उन्नळा चपला मुखरा विकिण्णवाचा मुट्ठस्सती असम्पजाना असमाहिता विब्भन्तचित्ता पाकतिन्द्रिया । अयं वुच्चति भिक्खवे उत्ताना परिसा”ति एवमादिना भगवता भासितं ।

सोपरिसत्तक

एतदग्गं भिक्खवे इमासं द्विन्नं परिसानं यदिदं गम्भीरा परिसा ।

अनग्गवतीसुत्त

पुच्छा — तत्थेव आवुसो ततियं अनग्गवतीसुत्तं भगवता कथं भासितं ।

विस्सज्जना — तत्थेव भन्ते ततियं अनग्गवतीसुत्तं “द्वेमा भिक्खवे परिसा । कतमा द्वे, अनग्गवती च परिसा अग्गवती च परिसा । कतमा च भिक्खवे अनग्गवती परिसा, इध भिक्खवे यस्सं परिसायं थेरा भिक्खू बाहुलिका होन्ति साथलिका, ओक्कमने पुब्बङ्गमा, पविवेके निक्खित्तधुरा, न वीरियं आरभन्ति अप्पत्तस्स पत्तिया अनधिगतस्स अधिगमाय असच्छिकभस्स सच्छिकिरियाया”ति एवमादिना भगवता भासितं ।

ओक्काचितविनीतसुत्त

पुच्छा — तत्थेव आवुसो छट्ठं ओक्काचितविनीतसुत्तं भगवता कथं भासितं ।

विस्सज्जना — तत्थेव भन्ते छट्ठं ओक्काचितविनीतसुत्तं “द्वेमा भिक्खवे परिसा । कतमा द्वे, ओक्काचितविनीता परिसा नो पटिपुच्छाविनीता, पटिपुच्छा विनीता परिसा नो ओक्काचितविनीता”ति एवमादिना भन्ते भगवता भासितं ।

पुग्गलवग्ग

असन्तसन्निवाससुत्त

पुच्छा — पुग्गलवग्गे आवुसो एकादसमं असन्तसन्निवाससुत्तं भगवता कथं भासितं ।

विस्सज्जना — पुगलवग्गे भन्ते एकादसमं असन्तसन्निवाससुत्तं “असन्तसन्निवासञ्च वो भिक्खवे देसेस्सामि सन्तसन्निवासञ्च, तं सुणाथ, साधुकं मनसिकरोथ भासिस्सामी”ति एवमादिना भगवता भासितं ।

सुखवग्ग

पुच्छा — सुखवग्गे पन आवुसो भगवता कीदिसी धम्मदेसनायो देसिता ।

विस्सज्जना — सुखवग्गे भन्ते भगवता “द्वेमानि भिक्खवे सुखानि । कतमानि द्वे, गिहिसुखञ्च पब्बजितसुखञ्च, इमानि खो भिक्खवे द्वे सुखानि । एतदग्गं भिक्खवे इमेसं द्विन्नं सुखानं यदिदं पब्बजितसुखं”न्ति एवमादिका धम्मदेसनायो देसिता ।

आयाचनवग्ग

पुच्छा — आयाचनवग्गे पन आवुसो भगवता पठमादीनि चत्तारि सुत्तानि कथं भासितानि ।

विस्सज्जना — आयाचनवग्गे भन्ते पठमादीनि चत्तारि सुत्तानि “सद्धो भिक्खवे भिक्खु एवं सम्मा आयाचमानो आयाचेय्य तादिसो होमि, यादिसा सारिपुत्तमोग्गल्लाना”ति, एवमादिना भगवता भासितानि ।

अवण्णारहसुत्त

पुच्छा — तत्थेव आवुसो पञ्चमं अवण्णारहसुत्तं भगवता कथं भासितं ।

विस्सज्जना — तत्थेव भन्ते पञ्चमं अवण्णारहसुत्तं “द्वीहि भिक्खवे धम्मेहि समन्नागतो बालो अब्यत्तो असप्पुरिसो एतं उपहतं अत्तानं परिहरति, सावज्जो च होति सानुवज्जो च विज्जूनं, बहुञ्च अपुज्जं पसवती”ति, एवमादिना भगवता भासितं ।

अप्पसादनीयसुत्त

पुच्छा — तेनावुसो भगवता...पे०... सम्मासम्बुद्धेन अङ्गुत्तरनिकाये दुकनिपाते आयाचनवग्गे छट्ठं अप्पसादनीयसुत्तं कथं भासितं ।

विस्सज्जना — छट्ठं भन्ते अप्पसादनीयसुत्तं “द्वीहि भिक्खवे धम्मेहि समन्नागतो बालो अब्यत्तो असप्पुरिसो एतं उपहतं अत्तानं परिहरति, सावज्जो च होति सानुवज्जो च विज्जूनं, बहुञ्च अपुज्जं पसवति । कतमेहि द्वीहि, अननुविच्च अपरियोगाहेत्वा अप्पसादनीये ठाने पसादं उपदंसेति, अननुविच्च अपरियो गाहेत्वा पसादनीये ठाने अप्पसादं उपदंसेती”ति एवमादिना भगवता भासितं ।

मातापितुसुत्त

पुच्छा — तत्थेव आवुसो सत्तमं मातापितुसुत्तं भगवता कथं भासितं ।

विस्सज्जना — तत्थेव भन्ते सत्तमं मातापितुसुत्तं “द्वीसु भिक्खवे मिच्छा पटिपज्जमानो बालो अब्बत्तो असप्पुरिसो एतं उपहतं अत्तानं परिहरति, सावज्जो च होहि सानुवज्जो च विज्जूनं, बहुज्ज अपुज्जं पसवति । कतमेसु द्वीसु, मातरि च पितरि चा”ति एवमादिना भगवता भासितं ।

तथागतसुत्त

पुच्छा — तत्थेव आवुसो अट्ठमं तथागतसुत्तं भगवता कथं भासितं ।

विस्सज्जना — तत्थेव भन्ते अट्ठमं तथागतसुत्तं “द्वीसु भिक्खवे मिच्छापटिपज्जमानो बालो अब्बत्तो असप्पुरिसो एतं उपहतं अत्तानं परिहरति, सावज्जो च होति सानुवज्जो च विज्जूनं, बहुज्ज अपुज्जं पसवति । कतमेसु द्वीसु, तथागते च तथागतसावके चा”ति एवमादिना भगवता भासितं ।

तिकनिपात

बालवग्ग, भयसुत्त

पुच्छा — तिकनिपाते पन आवुसो पठमं भयसुत्तं भगवता कथं कस्स कथज्ज भासितं ।

विस्सज्जना — सावत्थियं भन्ते सम्बहुलानं “यानि कानिचि भिक्खवे भयानि उप्पज्जन्ति, सब्बानि तानि बालतो उप्पज्जन्ति नो पण्डिततो । ये केचि उप्पद्वा उप्पज्जन्ति, सब्बेते बालतो उप्पज्जन्ति नो पण्डिततो । येकेचि उपसग्गा उप्पज्जन्ति, सब्बेते बालतो उप्पज्जन्ति नो पण्डिततो”ति एवमादिना भगवता भासितं ।

चिन्तीसुत्त

पुच्छा — तत्थेव आवुसो ततियं चिन्तीसुत्तं भगवता कथं भासितं ।

विस्सज्जना — तत्थेव भन्ते चिन्तीसुत्तं “तीणिमानि भिक्खवे बालस्स बाललक्खणानि बालनिमित्तानि बालापदानानि । कतमानि तीणि, इध भिक्खवे बालो दुच्चिन्तितचिन्ती च होति दुब्भासितभासी च दुक्कटकम्मकारी चा”ति एवमादिना भगवता भासितं ।

अच्चयसुत्त

पुच्छा — तत्थेव आवुसो चतुत्थं अच्चयसुत्तं भगवता कथं भासितं ।

विस्सज्जना — तत्थेव भन्ते चतुत्थं अच्चयसुत्तं “तीहि भिक्खवे धम्मोहि समन्नागतो बालो वेदितब्बो । कतमेहि तीहि, अच्चयं अच्चयतो दिस्वा यथाधम्मं नप्पटिकरोति, परस्स खो पन अच्चयं देसेन्तस्स यथाधम्मं नप्पटिगण्हाती”ति एवमादिना भगवता भासितं ।

मलसुत्त

पुच्छा — तत्थेव आवुसो दसमं मलसुत्तं भगवता कथं भासितं ।

विस्सज्जना — तत्थेव भन्ते दसमं मलसुत्तं “तीहि भिक्खवे धम्महि समन्नागतो तयो मले अप्पहाय यथाभतं निक्खित्तो एवं निरये । कतमेहि तीहि, दुस्सीलो च होति, दुस्सील्यमलज्चस्स अप्पहीनं होति । इस्सुकी च होति, इस्सामलज्चस्स अप्पहीनं होति । मच्छरी च होति, मच्छरमलज्चस्स अप्पहीनं होती”ति एवमादिना भगवता भासितं ।

रथकारवग्ग, जातसुत्त

पुच्छा — रथकारवग्गे पन आवुसो पठमं जातसुत्तं भगवता कथं भासितं ।

विस्सज्जना — पठमं भन्ते जातसुत्तं “तीहि भिक्खवे धम्महि समन्नागतो जातो भिक्खु बहुजनअहिताय पटिपन्नो होति बहुजन दुक्खाय बहुनो जनस्स अनत्थाय अहिताय दुक्खाय देवमनुस्सानं । कतमेहि तीहि, अननुलोमिके कायकम्मि समादपेति, अननुलोमिके वचीकम्मि समादपेति, अननुलोमिकेसु धम्मि सु समादपेती”ति एवमादिना भगवता भासितं ।

आसंससुत्त

पुच्छा — तत्थेव आवुसो ततियं आसंससुत्तं भगवता कथं भासितं ।

विस्सज्जना — तत्थेव भन्ते ततियं आसंससुत्तं “तयोमे भिक्खवे पुग्गला सन्तो संविज्जमाना लोकस्मिं । कतमे तयो निरासो आसंसो”ति एवमादिना भगवता भासितं ।

सचेतनसुत्त

पुच्छा — तेनावुसो भगवता...पे०... सम्मासम्बुद्धेन अङ्गुत्तरनिकाये तिकनिपाते रथकारवग्गे पञ्चमं सचेतनसुत्तं कथं कस्स कथञ्च भासितं ।

विस्सज्जना — बाराणसियं भन्ते सम्बहुलानं भिक्खून् आरब्ध “भूतपुब्बं भिक्खवे राजा अहोसि सचेतनो नाम, अथ खो भिक्खवे राजा सचेतनो रथकारं आमन्तेसि इतो मे सम्म रथकारं छन्नं मासानं पच्चयेन सङ्गामो भविस्सति सक्खिस्ससि मे सम्म रथकारं नवं चक्कयुगं कातु”न्ति एवमादिना भगवता भासितं ।

अपण्णकसुत्त

पुच्छा — तत्थेव आवुसो छट्ठं अपण्णकसुत्तं भगवता कथं भासितं ।

विस्सज्जना — छट्ठं भन्ते अपण्णकसुत्तं “तीहि भिक्खवे धम्महि समन्नागतो भिक्खु अपण्णकपटिपदं पटिपन्नो होति, योनि चस्स आरब्धा होति आसवानं खयाय । कतमेहि तीहि, इध भिक्खवे भिक्खु इन्द्रियेसु गुत्तद्वारो होति, भोजने मत्तञ्चू होति, जागरियमनुयुत्तो होती”ति एवमादिना भगवता भासितं ।

देवलोकसुत्त

पुच्छा — तत्थेव आवुसो अट्ठमं देवलोकसुत्तं भगवता कथं भासितं ।

विस्सज्जना — तत्थेव भन्ते अट्ठमं देवलोकसुत्तं “सचे वो भिक्खवे अज्जतिथिया परिब्बाजका एवं पुच्छेय्युं “देवलोकूपपत्तिया आवुसो समणे गोतमे ब्रह्मचरियं वुस्सथा”ति । ननु तुम्हे भिक्खवे एवं पुट्ठा अट्ठीयेय्याथ हरायेय्याथ जिगुच्छेय्याथा”ति एवमादिना भगवता भासितं ।

पठम पापणिकसुत्त

पुच्छा — तत्थेव आवुसो नवमं पठमपापणिकसुत्तं भगवता कथं भासितं ।

विस्सज्जना — तत्थेव भन्ते नवमं पठमपापणिकसुत्तं “तीहि भिक्खवे अङ्गेहि समन्नागतो पापणिको अभब्बो अनधिगतं वा भोगं अधिगन्तुं, अधिगतं वा भोगं फातिं कातुं । कतमेहि तीहि, इध भिक्खवे पापणिको पुब्बण्हसमयं न सक्कच्चं कम्मन्तं अधिद्धाती”ति एवमादिना भगवता भासितं ।

पुग्गलवग्ग

गिलानसुत्त

पुच्छा — पुग्गलवग्गे पन आवुसो दुतियं गिलानसुत्तं भगवता कथं भासितं ।

विस्सज्जना — पुग्गलवग्गे भन्ते दुतियं गिलानसुत्तं “तयोमे भिक्खवे गिलाना सन्तो संविज्जमाना लोकस्मिं । कतमे तयो, इध भिक्खवे एकच्चो गिलानो लभन्तो वा सप्पायानि भोजनानि अलभन्तो वा सप्पायानि भोजनानि, लभन्तो वा सप्पायानि भेसज्जानि अलभन्तो वा सप्पायानि भेसज्जानि, लभन्तो वा पतिरूपं उपट्ठाकं अलभन्तो वा पतिरूपं उपट्ठाकं वुट्ठाति तम्हा आबाधा”ति एवमादिना भगवता भासितं ।

बहुकारसुत्त

पुच्छा — तत्थेव आवुसो चतुत्थं बहुकारसुत्तं भगवता कथं भासितं ।

विस्सज्जना — तत्थेव भन्ते चतुत्थं बहुकारसुत्तं “तयो मे भिक्खवे पुग्गला पुग्गलस्स बहुकारा । कतमे तयो, यं भिक्खवे पुग्गलं आगम्म पुग्गलो बुद्धं सरणं गतो होति, धम्मं सरणं गतो होति, सङ्घं सरणं गतो होति । अयं भिक्खवे पुग्गलो इमस्स पुग्गलस्स बहुकारो”ति एवमादिना भगवता भासितं ।

जिगुच्छितब्बसुत्त

पुच्छा — तेनावुसो भगवता जानता पस्सता... पे०... सम्मासम्बुद्धेन अङ्गुत्तरनिकाये तिकनिपाते पुग्गलवग्गे सत्तमं जिगुच्छितब्बसुत्तं कथं भासितं ।

विस्सज्जना — सत्तमं भन्ते जिगुच्छितब्बसुत्तं “तयोमे भिक्खवे पुग्गला सन्तो संविज्जमाना लोकस्मिं । कतमे तयो,

अत्थि भिक्खवे पुग्गलो जिगुच्छितब्बो न सेवितब्बो न भजितब्बो न पयिरुपासितब्बो, अत्थि भिक्खवे पुग्गलो अज्झुपेक्खितब्बो न सेवितब्बो न भजितब्बो न पयिरुपासितब्बो, अत्थि भिक्खवे पुग्गलो सेवितब्बो भजितब्बो पयिरुपासितब्बो”ति एवं खो भन्ते भगवता भासितं ।

पुच्छा — कथञ्चावुसो तत्थ भगवता जिगुच्छितब्बो पुग्गलो नसेवितब्बो नभजितब्बो न पयिरुपासितब्बो पकासितो ।

विस्सज्जना — “कतमो च भिक्खवे पुग्गलो जिगुच्छितब्बो न सेवितब्बो न भजितब्बो न पयिरुपासितब्बो । इध भिक्खवे एकच्चो दुस्सीलो होति पापधम्मो असुचिसङ्कस्सरसमाचारो पटिच्छन्नकम्मन्तो अस्समणो समणपटिज्जो अब्रह्मचारी ब्रह्मचारिपटिज्जो अन्तोपूति अवस्सुतो कसम्बुजातो, एवरूपो भिक्खवे पुग्गलो जिगुच्छितब्बो न सेवितब्बो न भजितब्बो न पयिरुपासितब्बो”ति एवमादिना भन्ते भगवता जिगुच्छितब्बो न सेवितब्बो न भजितब्बो न पयिरुपासितब्बो पुग्गलो पकासितो ।

पुच्छा — कथं पनावुसो तत्थ भगवता अज्झुपेक्खितब्बो पुग्गलो न सेवितब्बो न भजितब्बो न पयिरुपासितब्बो पकासितो ।

विस्सज्जना — कतमो च भिक्खवे पुग्गलो अज्झुपेक्खितब्बो न सेवितब्बो न भजितब्बो न पयिरुपासितब्बो, इध भिक्खवे एकच्चो पुग्गलो कोधनो होति उपायासबहुलो, अप्पमि वुत्तो समानो अभिसज्जति कुप्पति ब्यापज्जति पतित्थीयति, कोपञ्च दोसञ्च अप्पच्चयञ्च पातुकरोती”ति एवमादिना भन्ते भगवता तत्थ अज्झुपेक्खितब्बो न सेवितब्बो न भजितब्बो न पयिरुपासितब्बो पुग्गलो पकासितो ।

पुच्छा — कथं पनावुसो तत्थ भगवता सेवितब्बो पुग्गलो भजितब्बो पयिरुपासितब्बो पकासितो ।

विस्सज्जना — “कतमो च भिक्खवे पुग्गलो सेवितब्बो भजितब्बो पयिरुपासितब्बो, इध भिक्खवे एकच्चो पुग्गलो सीलवा होति कल्याणधम्मो, एवरूपो भिक्खवे पुग्गलो सेवितब्बो भजितब्बो पयिरुपासितब्बो”ति एवमादिना भन्ते तत्थ भगवता सेवितब्बो पुग्गलो भजितब्बो पयिरुपासितब्बो पकासितो ।

गूथभाणीसुत्त

पुच्छा — तत्थेव आवुसो पुग्गलवग्गे अट्ठमं गूथभाणीसुत्तं भगवता कथं भासितं ।

विस्सज्जना — तत्थेव भन्ते पुग्गलवग्गे अट्ठमं गूथभाणीसुत्तं “तयो मे भिक्खवे पुग्गला सन्तो संविज्जमाना लोकस्मिं । कतमे तयो, गूथभाणी पुप्फभाणी मधुभाणी”ति एवं खो भगवता भासितं ।

गूथभाणीपुग्गल

पुच्छा — कथञ्चावुसो तत्थ भगवता गूथभाणीपुग्गलो पकासितो ।

विस्सज्जना — कतमो च भिक्खवे पुग्गलो गूथभाणी, इध भिक्खवे एकच्चो पुग्गलो सभग्गतो वा परिसग्गतो वा जातिमज्झगतोवा पूगमज्झगतोवा राजकुलमज्झगतोवा अभिनीतो सक्खिपुट्ठो “एहम्भो पुरिस यं जानासि, तं वदेही”ति ।

सो अजानं वा आह “जानामी”ति, जानं वा आह “न जानामी”ति, अपस्सं वा आह “पस्सामी”ति, पस्सं वा आह “न पस्सामी”ति । इति अत्तहेतु वा परहेतु वा आमिसकिञ्चिक्खहेतु वा सम्पजानमुसा भासिता होति । अयं वुच्चति भिक्खवे पुग्गलो गूथभाणीति, एवं खो भन्ते तत्थ भगवता गूथभाणीपुग्गलो पकासितो ।

पुष्फभाणीपुग्गल

पुच्छा — कथं पनावुसो तत्थ भगवता पुष्फभाणीपुग्गलो पकासितो ।

विस्सज्जना — कतमो च भिक्खवे पुग्गलो पुष्फभाणी, इध भिक्खवे एकच्चो पुग्गलो सभग्गतो वा परिसग्गतो वा जातिमज्झगतो वा पूगमज्झगतो वा राजकुलमज्झगतो वा अभिनीतो सक्खिपुट्ठो “एहम्भो पुरिस यं पजानासि, तं वदेही”ति । सो अजानं वा आह “न जानामी”ति, जानं वा आह “जानामी”ति, अपस्सं वा आह “न पस्सामी”ति, पस्सं वा आह “पस्सामी”ति, इति अत्तहेतु वा परहेतु वा आमिसकिञ्चिक्खहेतु वा न सम्पजानमुसा भासिता होति, अयं वुच्चति भिक्खवे पुग्गलो पुष्फभाणीति, एवं खो भन्ते तत्थ भगवता पुष्फभाणीपुग्गलो पकासितो ।

मधुभाणीपुग्गल

पुच्छा — कथं पनावुसो तत्थ भगवता मधुभाणी पुग्गलो पकासितो ।

विस्सज्जना — कतमो च भिक्खवे पुग्गलो मधुभाणी, इध भिक्खवे एकच्चो पुग्गलो फरुसं वाचं पहाय फरुसाय वाचाय पटिविरतो

होतीति एवमादिना भन्ते भगवता तत्थ मधुभाणी पुग्गलो पकासितो ।

अन्धसुत्त

पुच्छा — तत्थेव आवुसो पुग्गलवग्गे नवमं अन्धसुत्तं भगवता कथं भासितं ।

विस्सज्जना — तत्थेव भन्ते पुग्गलवग्गे नवमं अन्धसुत्तं “तयोमे भिक्खवे पुग्गला सन्तो संविज्जमाना लोकस्मिं । कतमे तयो अन्धो एकचक्खु द्विचक्खू”ति, एवं खो भन्ते भगवता भासितं ।

पुच्छा — कीदिसो आवुसो पुग्गलो तत्थ भगवता अन्धो अक्खातो ।

विस्सज्जना — यस्स भन्ते भोगेसु चेव धम्मेसु च पज्जाचक्खु नत्थि, एदिसो भन्ते पुग्गलो तत्थ भगवता अन्धो अक्खातो ।

पुच्छा — कीदिसो पन आवुसो पुग्गलो तत्थ भगवता एकचक्खु अक्खातो ।

विस्सज्जना — यस्स भन्ते भोगेसुयेव पज्जाचक्खु अत्थि न धम्मेसु । ईदिसो भन्ते पुग्गलो तत्थ भगवता एकचक्खु अक्खातो ।

पुच्छा — कीदिसो पन आवुसो पुगगलो तत्थ भगवता द्विचखु अक्खातो ।

विस्सज्जना — यस्स भन्ते भोगेसु चेव धम्मेसु च पज्जाचखु अत्थि, ईदिसो भन्ते पुगगलो तत्थ भगवता द्विचखु अक्खातो ।

अवकुज्जसुत्त

पुच्छा — तेनावुसो भगवता जानता पस्सता...पे०... सम्मासम्बुद्धेन अङ्गुत्तरनिकाये तिकनिपाते पुगगलवग्गे दसमं अवकुज्जसुत्तं कथं भासितं ।

विस्सज्जना — दसमं भन्ते अवकुज्जसुत्तं “तयो मे भिक्खवे पुगगला सन्तो संविज्जमाना लोकस्मिं । कतमे तयो, अवकुज्जपज्जो पुगगलो उच्छङ्गपज्जो पुगगलो पुथुपज्जो पुगगलो । कतमो च भिक्खवे अवकुज्जपज्जो पुगगलो । इध भिक्खवे एकच्चो पुगगलो आरामं गन्ता होति अभिक्खणं भिक्खूनं सन्तिके धम्मस्सवनाय, तस्स भिक्खू धम्मं देसेन्ति आदिकल्याणं मज्झेकल्याणं परियोसानकल्याणं सात्थं सब्यज्जनं केवलपरिपुण्णं परिसुद्धं ब्रह्मचरियं पकासेन्ति । सो तस्मिं आसने निसिन्नो तस्सा कथाय नेवादिं मनसिकरोति, न मज्झं मनसिकरोति, न परियोसानं मनसिकरोति, वुड्डितोपि तम्हा आसना तस्सा कथाय नेवादिं मनसिकरोति, न मज्झं मनसिकरोति, न परियोसानं मनसिकरोती”ति एवमादिना भगवता भासितं ।

देवदूतवग्ग, सब्रह्मकसुत्त

पुच्छा — देवदूतवग्गे पन आवुसो पठमं सब्रह्मकसुत्तं भगवता कथं भासितं ।

विस्सज्जना — देवदूतवग्गे भन्ते पठमं सब्रह्मकसुत्तं “सब्रह्मकानि भिक्खवे तानि कुलानि, येसं पुत्तानं मातापितरो अज्झागारे पूजिता होन्ति । सपुब्बचरियकानि भिक्खवे तानि कुलानि, येसं पुत्तानं मातापितरो अज्झागारे पूजिता होन्ति । आहुनेय्यानि भिक्खवे तानि कुलानि, येसं पुत्तानं मातापितरो अज्झागारे पूजिता होन्ति । ब्रह्माति भिक्खवे मातापितूनं एतं अधिवचनं । पुब्बाचरियाति भिक्खवे मातापितूनं एतं अधिवचनं । आहुनेय्याति भिक्खवे एतं मातापितूनं अधिवचनं । तं किस्स हेतु, बहुकारा भिक्खवे मातापितरो पुत्तानं आपादका पोसका इमस्स लोकस्स दस्सेतारो”ति, एवं खो भन्ते भगवता भासितं ।

ब्रह्माति मातापितरो, पुब्बाचरियाति वुच्चरे ।
 आहुनेय्या च पुत्तानं, पजाय अनुकम्पका ।
 तस्मा हि ने नमस्सेय्य, सक्करेय्य च पण्डितो ।
 अन्नेन अथ पानेन, वत्थेन सयनेन च ।
 उच्छादनेन न्हापनेन, पादानं धोवनेन च ।
 ताय नं पारिचरियाय, मातापितूसु पण्डिता ॥

इधेव नं पसंसन्ति, पेच्च सग्गे पमोदतीति —

पुच्छा — तत्थेव आवुसो पच्चमं हत्थकसुत्तं भगवता कथं भासितं ।

विस्सज्जना — पच्चमं भन्ते हत्थकसुत्तं आळवियं हत्थकं आळवकं आरब्भ भासितं । हत्थको भन्ते आळवको भगवन्तं एतदवोच “कच्चि भन्ते भगवा सुखमसयित्था”ति । तस्मिं भन्ते वत्थुस्मिं “एवं कुमार सुखमसयित्थ ये च पन लोके सुखं सेन्ति, अहं तेसं अज्जतरो”ति एवमादिना भन्ते भगवता भासितं ।

“कच्चि भन्ते भगवा सुखमसयित्थ” ।

“एवं कुमार सुखमसयित्थ, ये च पन लोके सुखं सेन्ति, अहं तेसं अज्जतरो” ।

“एवं कुमार सुखमसयित्थ, ये च पन लोके सुखं सेन्ति, अहं तेसं अज्जतरो” ।

“सब्बदा वे सुखं सेति,
ब्राह्मणो परिनिब्बुतो ।
यो न लिम्पति कामेसु,
सीतिभूतो निरूपधि ।

सब्बा आसत्तियो छेत्वा,
विनेय्य हृदये दरं ।
उपसन्तो सुखं सेति ।
सन्तिं पप्पुय्य चेतसो” हु —

देवदूतसुत्त

पुच्छा — तेनावुसो भगवता... पे०... सम्मासम्बुद्धेन अङ्गुत्तरनिकाये तिकनिपाते देवदूतवग्गे छट्ठं देवदूतसुत्तं कथं भासितं ।

विस्सज्जना — छट्ठं भन्ते देवदूतसुत्तं “तीणिमानि भिक्खवे देवदूतानि । कतमानि तीणि, इध भिक्खवे एकच्चो कायेन दुच्चरितं चरति, वाचाय दुच्चरितं चरति, मनसा दुच्चरितं चरति । सो कायेन दुच्चरितं चरित्वा वाचाय दुच्चरितं चरित्वा मनसा दुच्चरितं चरित्वा कायस्स भेदा परं मरणा अपायं दुग्गतिं विनिपातं निरयं उपपज्जति । तमेनं भिक्खवे निरयपाला नानाबाहासु गहेत्वा यमस्स रज्जो दस्सेन्ति-अयं देव पुरिसो अमत्तेय्यो अपेत्तेय्यो असामज्जो अब्रह्मज्जो, न कुले जेट्ठपचायी, इमस्स देवो दण्डं पणेतू”ति । एवं खो भन्ते भगवता भासितं ।

पुच्छा — कथञ्चावुसो तत्थ भगवता यमस्स रज्जो पठमदेवदूत समनुयुज्जना पकासिता ।

विस्सज्जना — तमेनं भिक्खवे यमो राजा पठमं देवदूतं समनुयुज्जति समनुगाहति समनुभासति “अम्भो पुरिस न त्वं अद्दस मनुस्सेसु पठमं देवदूतं पातुभूत”न्ति एवमादिना भन्ते तत्थ भगवता यमस्स रज्जो पठमदेवदूतसमनुयुज्जना पकासिता ।

“अम्भो पुरिस न त्वं अद्दस मनुस्सेसु पठमं देवदूतं पातुभूतं” ।

दुतिय देवदूत

पुच्छा — कथं पनावुसो तत्थ भगवता यमस्स रज्जो दुतियदेवदूत समनुयुज्जना पकासिता ।

विस्सज्जना — तमेनं भिक्खवे यमो राजा पठमं देवदूतं समनुयुज्जित्वा समनुगाहित्वा समनुभासित्वा दुतियं देवदूतं समनुयुज्जति समनुगाहति समनुभासति “अम्भो पुरिस न त्वं अद्दस मनुस्सेसु दुतियं देवदूतं पातुभूतं” न्ति एवमादिना भन्ते तत्थ भगवता यमस्स रज्जो दुतिया देवदूतसमनुयुज्जना पकासिता ।

“अम्भो पुरिस न त्वं अद्दस मनुस्सेसु दुतिय देवदूतं पातुभूतं” ।

“अम्भो पुरिस न त्वं अद्दस मनुस्सेसु इत्थीं वा पुरिसं वा आबाधिकं दुक्खितं बाळ्हगिलानं सके मुत्तकरीसे पलिपन्नं सेमानं अज्जेहि वुट्ठापियमानं अज्जेहि संवेसियमानं” —

ततिय देवदूत

पुच्छा — कथं पनावुसो तत्थ भगवता यमस्स रज्जो ततियदेवदूत समनुयुज्जना पकासिता ।

विस्सज्जना — तमेनं भिक्खवे यमो राजा दुतियं देवदूतं समनुयुज्जित्वा समनुगाहित्वा समनुभासित्वा ततियं देवदूतं समनुयुज्जति समनुगाहति समनुभासति “अम्भो पुरिस न त्वं मनुस्सेसु ततियं देवदूतं पातुभूतन्ति” एवमादिना भन्ते तत्थ भगवता यमस्स रज्जो ततिया देवदूतसमनुयुज्जना पकासिता ।

“अम्भो पुरिस न त्वं अद्दस मनुस्सेसु ततियं देवदूतं पातुभूतं” ।

“अम्भो पुरिस न त्वं अद्दस मनुस्सेसु इत्थिं वा पुरिसं वा एकाहमतं वा द्वीहमतं वा तीहमतं वा उद्धुमातकं विनीलकं विपुब्बकजातं” —

“नासक्खिस्सं भन्ते पमादस्सं भन्ते” —

पुच्छा — कथं पनावुसो तत्थ भगवता नेरयिकस्स सत्तस्स निरय दुक्खपटिसंवेदना पकासिता ।

विस्सज्जना — तमेनं भिक्खवे “यमो राजा ततियं देवदूतं समनुयुज्जित्वा समनुगाहित्वा समनुभासित्वा तुण्ही होति । तमेनं भिक्खवे निरयपाला पञ्चविधबन्धनं नाम कारणं करोन्ति, तत्तं अयोखिलं हत्थे गमेन्ति, तत्तं अयोखिलं दुतियस्मिं हत्थे गमेन्ति, तत्तं अयोखिलं पादे गमेन्ति, तत्तं अयोखिलं दुतियस्मिं पादे गमेन्ति, तत्तं अयोखिलं मज्जेउरस्मिं गमेन्ति । सो तत्थ दुक्खा तिब्बा खरा कटुका वेदना वेदयति, न च ताव कालं करोति, याव न तं पापकम्मं ब्यन्तीहोती”ति एवमादिना भन्ते तत्थ भगवता नेरयिकस्स निरयदुक्खपटिसंवेदना पकासिता ।

संवेजनीयकथा

पुच्छा — कथं पनावुसो तत्थ भगवता संवेजनीयकथा कथिता ।

विस्सज्जना — भूतपुब्बं भिक्खवे यमस्स रज्जो एतदहोसि “ये किर भो लोके पापकानि कम्मनि करोन्ति, ते एवरूपा विविधा कम्मकरणा करीयन्ति, अहोवताहं मनुस्सत्तं लभेय्यं, तथागतो च लोके उप्पज्जेय्य अरहं सम्मासम्बुद्धो”ति एवमादिना भन्ते तत्थ भगवता संवेजनीयकथा कथिता ।

“ये किर भो लोके पापकानि कम्मनि करोन्ति” ।

“चोदिता देवदूतेहि, ये पमज्जन्ति माणवा ।
ते दीघरत्तं सोचन्ति, हीनकायूपगा नरा ॥

ये च खो देवदूतेहि, सन्तो सप्पुरिसा इध ।
चोदिता न पमज्जन्ति, अरियधम्मे कुदाचनं ॥

उपादाने भयं दिस्वा, जातिमरणसम्भवे ।
अनुपादा विमुच्चन्ति, जातिमरणसङ्खये ॥

ते अप्पमत्ता सुखिनो, दिट्ठधम्माभिनिब्बुता ।
सब्बवेरभयातीता, सब्बदुक्खं उपच्चगुं” हु —

चतुमहाराजसुत्त

पुच्छा — तेनावुसो भगवता...पे०... सम्मासम्बुद्धेन अङ्गुत्तरनिकाये तिकनिपाते देवदूतवग्गे अट्ठमं चतुमहाराजसुत्तं कथं भासितं ।

विस्सज्जना — अट्ठमं भन्ते चतुमहाराजसुत्तं “अट्ठमियं भिक्खवे पक्खस्स चतुन्नं महाराजानं अमच्चा पारिसज्जा इमं लोकं अनुविचरन्ति कच्चि बहू मनुस्सा मनुस्सेसु मत्तेय्या पेत्तेय्या सामज्जा ब्रह्मज्जा कुले जेट्ठपचायिनो, उपोसथं उपवसन्ति पटिजागरोन्ति, पुज्जानि करोन्ती”ति एवमादिना भगवता भासितं ।

अप्पका खो मारिसा मनुस्सा मनुस्सेसु मत्तेय्या पेत्तेय्या सामज्जा ब्रह्मज्जा कुले जेट्ठपचायिनो, उपोसथं उपवसन्ति पटिजागरोन्ति, पुज्जानि करोन्ति ।

“दिब्बा वत भो काया परिहायिस्सन्ति, परिपूरिस्सन्ति असुर काया” —

बहू खो मारिसा मनुस्सा मनुस्सेसु मत्तेय्या पेत्तेय्या सामज्जा ब्रह्मज्जा कुले जेट्ठपचायिनो, उपोसथं उपवसन्ति पटिजागरोन्ति, पुज्जानि करोन्ति ।

“दिब्बा वत भो काया परिपूरिस्सन्ति, परिहायिस्सन्ति असुर काया” —

आधिपतेय्यासुत्त

पुच्छा — तत्थेव आवुसो दसमं आधिपतेय्यसुत्तं भगवता कथं भासितं ।

विस्सज्जना — तत्थेव भन्ते दसमं आधिपतेय्यसुत्तं “तीणिमानि भिक्खवे आधिपतेय्यानि । कतमानि तीणि, अत्ताधिपतेय्यं लोकाधिपतेय्यं धम्माधिपतेय्यं । कतमञ्च भिक्खवे अत्ताधिपतेय्यं, इध भिक्खवे भिक्खु अरज्जगतो वा रुक्खमूलगतो वा सुज्जागारगतो वा इति पटिसञ्चिक्खती”ति एवमादिना भगवता भासितं ।

ब्राह्मणवग्ग, परिब्बाजकसुत्त

पुच्छा — ब्राह्मणवग्गे आवुसो चतुत्थं परिब्बाजकसुत्तं भगवता कं आरब्भ किस्मिं वत्थुस्मिं कथञ्च भासितं ।

विस्सज्जना — ब्राह्मणवग्गे भन्ते चतुत्थं परिब्बाजकसुत्तं अज्जतरं ब्राह्मण परिब्बाजकं आरब्भ भासितं । अज्जतरो भन्ते ब्राह्मणपरिब्बाजको भगवन्तं एतदवोच “सन्दिट्टिको धम्मो सन्दिट्टिको धम्मोति भो गोतम वुच्चति, कित्तावतानु खो भो गोतम सन्दिट्टिको धम्मो होति अकालिको एहिपस्सिको ओपनेय्यिको पच्चत्तं वेदितब्बो विज्जूही”ति । तस्मिं भन्ते वत्थुस्मिं “रत्तो खो ब्राह्मण रागेन अभिभूतो परियादिन्नचित्तो अत्तब्याबाधायपि चेतेति, परब्याबाधायपि चेतेति, उभय ब्याबाधायपि चेतेति, चेतसिकम्पि दुक्खं दोमनस्सं पटिसंवेदेति, रागे पहीने नेवत्तब्याबाधायपि चेतेति, नपरब्याबाधायपि चेतेति, नउभयब्याबाधायपि चेतेति, नचेतसिकं दुक्खं दोमनस्सं पटिसंवेदेती”ति एवमादिना भगवता भासितं ।

वच्छगोत्तसुत्त

पुच्छा — तत्थेव आवुसो सत्तमं वच्छगोत्तसुत्तं भगवता कं आरब्भ किस्मिं वत्थुस्मिं कथञ्च भासितं ।

विस्सज्जना — सत्तमं भन्ते वच्छगोत्तसुत्तं वच्छगोत्तं परिब्बाजकं आरब्भ भासितं । वच्छगोत्तो भन्ते परिब्बाजको भगवन्तं एतदवोच “सुत्तं मेतं भो गोतम समणो गोतमो एवमाह “मय्हमेव दानं दातब्बं, नाज्जेसं दानं दातब्ब । (पेय्याल) अनब्भक्खा तुकामाहि मयं भवन्तं गोतम”न्ति । तस्मिं भन्ते वत्थुस्मिं “ये ते वच्छ एवमाहंसु समणो गोतमो एवमाह मय्हमेव दानं दातब्बं, नाज्जेसं दातब्ब”न्ति एवमादिना भगवता भासितं ।

सङ्गारवसुत्त

पुच्छा — तत्थेव आवुसो दसमं सङ्गारवसुत्तं भगवता कं आरब्भ किस्मिं वत्थुस्मिं कथञ्च भासितं ।

विस्सज्जना — दसमं भन्ते सङ्गारवसुत्तं सङ्गारवं ब्राह्मणं आरब्भ भासितं । सङ्गारवो भन्ते ब्राह्मणो भगवन्तं एतदवोच “मयमस्सु भो गोतम ब्राह्मणा नाम यज्जं यजामपि यजापेमपि, तत्र भो गोतम यो चेव यजति यो च यजापेति, सब्बे ते अनेकसारीरिकं पुज्जप्पटिपदं पटिपन्ना होन्ति, यदिदं यज्जाधिकरणं, योपनायं भो गोतम यस्स वा कुला अगारस्मा अनगारियं पब्बजितो एकमत्तानं दमेति, एकमत्तानं समेति, एकमत्तानं परिनिब्बापेति, एवमस्सायं एकसारीरिकं पुज्जप्पटिपदं पटिपन्नो होति, यदिदं पब्बज्जाधिकरण”न्ति । तस्मिं भन्ते वत्थुस्मिं “तेनहि ब्राह्मण तज्जेवेत्थ पटिपुच्छिस्सामि, यथा ते खमेय्य, तथा नं ब्याकरेय्यासी”ति एवमादिना भगवता भासितं ।

“इच्छायपि भो गोतम एवं भन्ते अनेकसारीरिका पुञ्जप्पटिपदा होति” —

पुच्छा — तत्थेव आवुसो दुतिय अनुसन्धिम्हि भगवता कीदिसी धम्मदेसना देसिता ।

विस्सज्जना — तत्थेव भन्ते दुतिये अनुसन्धिम्हि तिविधा पाटिहारिया पटिसंयुत्ता धम्मदेसना भगवता देसिता ।

“सेय्यथापि भवं गोतमो भवज्जानन्दो, एते मे पुज्जा एते मे पासंसा” —

“सेय्यथापि भवं गोतमो भवज्जानन्दो, एते मे पुज्जा एते मे पासंसा” —

महावग्ग, वेनागपुरसुत्त

पुच्छा — तेनावुसो भगवता...पे... सम्मासम्बुद्धेन अङ्गुत्तरनिकाये तिकनिमाते महावग्गे ततियं वेनागपुरसुत्तं कत्थ कं आरब्भ किस्मिं वत्थुस्मिं कथञ्च भासितं ।

विस्सज्जना — कोसलेसु भन्ते वेनागपुरे नाम ब्राह्मणानं गामे वेनागपुरिकं वच्छगोत्तं ब्राह्मणं आरब्भ भासितं । वेनागपुरिको भन्ते वच्छगोत्तो ब्राह्मणो भगवन्तं एतदवोच “अच्छरियं भो गोतम, अब्भुतं भो गोतम, यावज्जिदं भोतो गोतमस्स विप्पसन्नानि इन्द्रियाणि, परिसुद्धो छविवण्णो परियोदातो (पेय्याल) एवरूपानं नून भवं गोतमो उच्चासयन महासयनानं निकामलाभी अकिच्छलाभी”ति । तस्मिं भन्ते वत्थुस्मिं “यानि खो पन तानि ब्राह्मण उच्चासयन महासयनानि । सेय्यथिदं, आसन्दि पल्लङ्को गोणको चित्तको पटिका पटलिका तूलिका विकतिका उदलोमी एकन्तलोमी कट्टिस्सं कोसेय्यं कुट्टकं हत्थत्थरं अस्सत्थरं रथत्थरं अजिनप्पवेणी कदलिमिगपवरपच्चत्थरणं सउत्तरच्छदं उभतोलोहितकूपधानं । दुल्लभानि तानि पब्बजितानं, लद्धा च पन नकप्पन्ती”ति एवमादिना भगवता भासितं ।

“अच्छरियं भो गोतम अब्भुतं भो गोतम” ।

दिब्ब उच्चासयनमहासयन

पुच्छा — कथञ्चावुसो तत्थ भगवता दिब्बं उच्चासयनमहासयनं देसितं ।

विस्सज्जना — इधाहं ब्राह्मण यं गामं वा निगमं वा उपनिस्साय विहरामि, सो पुब्बण्हसमयं निवासेत्त्वा पत्तचीवरमादाय तमेव गामं वा निगमं वा पिण्डाय पविसामि, सो पच्छाभत्तं पिण्डपातपटिक्कन्तो वनन्तज्जेव पविसामीति एवमादिना भन्ते तत्थ भगवता दिब्बं उच्चासयनमहासयनं देसितं ।

ब्रह्म उच्चासयनमहासयन

पुच्छा — कथञ्चावुसो तत्थ भगवता ब्रह्मं उच्चासयनमहासयनं देसितं ।

विस्सज्जना — इधाहं ब्राह्मणं यं गामं वा निगमं वा उपनिस्साय विहरामि, सो पुब्बण्हसमयं निवासेत्त्वा पत्तचीवरमादाय तमेव गामं वा निगमं वा पिण्डाय पविसामीति एवमादिना भन्ते तत्थ भगवता ब्रह्मउच्चासयनमहासयनं

देसितं ।

कतमं पन तं भो गोतम ब्रह्मउच्चासयनमहासयनं ।

अरिय उच्चासयनमहासयन

पुच्छा — कथञ्चावुसो तत्थ भगवता अरियं उच्चासयनमहासयनं देसितं ।

विस्सज्जना — इथाहं ब्राह्मण यं गामं वा निगमं वा उपनिस्साय विहरामि, सो पुब्बण्हसमयं निवासेत्वा पत्तचीवरमादाय तमेव गामं वा निगमं वा पिण्डाय पविसामि । सो पच्छाभत्तं पिण्डपात पटिक्कन्तो वनन्तज्जेव पविसामीति एवमादिना भन्ते तत्थ भगवता अरियं उच्चासयनमहासयनं देसितं ।

पुच्छा — तत्थेव आवुसो महावग्गे पञ्चमं केसमुत्तिसुत्तं भगवता कत्थ कं आरब्भ किस्मिं वत्थुस्मिं कथञ्च भासितं ।

विस्सज्जना — कोसलेसु भन्ते केसमुत्तेनाम कालामानं निगमे केसमुत्तिये कालामे आरब्भ भासितं । केसमुत्तिया भन्ते कालामा भगवन्तं एतदवोचुं “सन्ति भन्ते एके समण ब्राह्मणा केसमुत्तं आगच्छन्ति, ते सकंयेव वादं दीपेन्ति, जोतेन्ति, परप्पवादं पन खुंसेन्ति वम्भेन्ति परिभवन्ति, ओमक्खिं करोन्ति, अपरेपि भन्ते एके समणब्राह्मणा केसमुत्तं आगच्छन्ति, तेपि सकंयेव वादं दीपेन्ति जोतेन्ति, परप्पवादं पन खुंसेन्ति वम्भेन्ति परिभवन्ति, ओमक्खिं करोन्ति । तेसं नो भन्ते अम्हाकं होतेव कङ्कहा, होति विचिकिच्छा को सु नाम इमेसं भवतं समणब्राह्मणानं सच्चं आह, को मुसा”ति । तस्मिं भन्ते वत्थुस्मिं “अलज्झि वो कालामा कङ्कितुं अलं विचिकिच्छितुं, कङ्कणीयेव पन वो ठाने विचिकिच्छा उप्पन्ना”ति एव मादिना भगवता भासितं ।

उपोसतसुत्त

पुच्छा — तेनावुसो भगवता...पे०... सम्मासम्बुद्धेन अङ्गुत्तरनिकाये तिकनिपाते महावग्गे दसमं उपोसथसुत्तं कत्थ कं आरब्भ कथञ्च भासितं ।

विस्सज्जना — सावत्थियं भन्ते विसाखं मिगारमातरं आरब्भ “तयो खो मे विसाखे उपोसथा । कतमे तयो । गोपालकुपोसथो निगण्ठुपोसथो अरियुपोसथो”ति एवं खो भगवता भासितं ।

हन्द कुतो नु त्वं विसाखे आगच्छसि दिवा दिवस्स ।

“तयो खो मे विसाखे उपोसथा । कतमे तयो, गोपालकुपोसथो निगण्ठुपोसथो अरियुपोसथो” —

गोपालकउपुग्गल

पुच्छा — कथञ्चावुसो तत्थ भगवता गोपालकुपोसथो पकासितो ।

विस्सज्जना — कथञ्च विसाखे गोपालकुपोसथो होति, सेय्यथापि विसाखे गोपालको सायन्हसमये सामिकानं गावो निर्यातेत्वा इति पटिसज्जिक्खति “अज्ज खो गावो अमुकस्मिञ्च अमुकस्मिञ्च पदेसे चरिंसु, अमुकस्मिञ्च अमुकस्मिञ्च पदेसे पानीयानि पिर्विंसु।

स्वे दानि गावो अमुकस्मिञ्च अमुकस्मिञ्च पदेसे चरिस्सन्ति, अमुकस्मिञ्च अमुकस्मिञ्च पदेसे पानीयानि पिर्विस्सन्ती”ति एवमादिना भन्ते तत्थ भगवता गोपालकुपोसथो पकासितो।

निगण्ठउपुगगल

पुच्छा — कथञ्चावुसो तत्थ भगवता निगण्ठुपोसथो पकासितो।

विस्सज्जना — कथञ्च विसाखे निगण्ठुपोसथो होति, अत्थि विसाखे निगण्ठानाम समणजातिका, ते सावकं एवं समादपेन्ति, “एहित्वं अम्भोपुरिस ये पुरत्थिमाय दिसाय पाणा परं योजनसतं, तेसु दण्डं निक्खिपाहि, ये पच्छिमाय दिसाय। ये उत्तराय दिसाय। ये दक्खिणाय दिसाय पाणा परं योजनसतं, तेसु दण्डं निक्खिपाही”ति एवमादिना भन्ते तत्थ भगवता निगण्ठुपोसथो पकासितो।

एहि त्वं अम्भो पुरिस।

एहि त्वं अम्भो पुरिस सब्बचेलानि निक्खिपित्वा एवं वदेहि।

नाहं क्वचनि कस्सचि किञ्चनतस्मिं, न च मम क्वचनि कत्थचि किञ्चन तत्थि।

अरिया उपोसथो

पुच्छा — कथञ्चावुसो तत्थ भगवता अरियुपोसथो वित्थारेण विभजित्वा पकासितो।

विस्सज्जना — कथञ्च विसाखे अरियुपोसथो होति, उपक्किलिडुस्स विसाखे चित्तस्स उपक्कमेन परियोदपना होति। कथञ्च विसाखे उपक्किलिडुस्स चित्तस्स उपक्कमेन परियोदपना होति। इध विसाखे अरियसावको तथागतं अनुस्सरति “इतिपि सो भगवा अरहं सम्मासम्बुद्धो विज्जाचरणसम्पन्नो सुगतो लोकविदू अनुत्तरो पुरिसदम्मसारथि सत्था देवमनुस्सानं बुद्धो भगवा”ति। तस्स तथागतं अनुस्सरतो चित्तं पसीदति, पामोज्जं उप्पज्जति, ये चित्तस्स उपक्किलेसा ते पहीयन्तीति एवमादिना भन्ते तत्थ भगवता अरियो उपोसथो वित्थारेत्वा पकासितो।

पुच्छा — एवं उपवुत्थस्स पन आवुसो अरियुपोसथस्स कथं महप्फलता महानिसंसता वुत्ता भगवता।

विस्सज्जना — कीवमहप्फला होति, कीवमहानिसंसो, कीवमहाजुतिको, कीवमहाविप्फारो, सेय्यथापि विसाखे यो इमेसं सोळसन्नं महाजनपदानं पहूतरत्तजनपदानं इस्सरियाधिपच्चं रज्जं कारेय्य, सेय्यथिदं “अङ्गानं मगधानं कासीनं कोसलानं वज्जीनं मल्लानं चेतीनं वङ्गानं कुरूनं पञ्चालानं मच्छानं सूरसेनानं अस्सकानं अवन्तीनं गन्धारानं कम्बोजानं, अट्टङ्गसमन्नागतस्स उपोसथस्स एतं कलं नाग्घति सोळसि”न्ति एवमादिना भन्ते तत्थ भगवता एवं उपवुत्थस्स अरियुपोसथस्स महप्फलता महानिसंसता वुत्ता।

आनन्दवग्ग

आजीवकसुत्त

पुच्छा — अङ्गुत्तरनिकाये आवुसो तिकनिपाते आनन्दवग्गे दुतियं आजीवकसुत्तं कथं कं आरब्ध किस्मिं वत्थुस्मिं केन कथञ्च भासितं ।

विस्सज्जना — कोसम्बियं भन्ते अज्जतरं आजीवकसावकं गहपतिं आरब्ध आयस्मता आनन्दत्थेरेन धम्मभण्डागारिकेन भासितं । अज्जतरो भन्ते आजीवकसावको गहपति आयस्मन्तं आनन्दं एतदवोच “केसं नो भन्ते आनन्द धम्मो स्वाक्खातो, के लोके सुप्पटिपन्ना, के लोके सुकता”ति । तस्मिं भन्ते वत्थुस्मिं “तेन हि गहपति तज्जेवेत्थ पटिपुच्छिस्सामि, यथा ते खमेय्य, तथा नं ब्याकरेय्यासी”ति एवमादिना आयस्मता आनन्दत्थेरेन धम्मभण्डागारिकेन भासितं ।

“केसं नो भन्ते आनन्द धम्मो स्वाक्खातो, के लोके सुप्पटिपन्ना, के लोके सुकता” ।

“तं किं मज्जसि गहपति” —

“इति खो गहपति तयावेतं ब्याकतं” —

“अभिवक्कन्तं भन्ते, अभिवक्कन्तं भन्ते, सेय्यथापि भन्ते निक्कुज्जितं वा उक्कुज्जेय्य” —

गन्धजातसुत्त

पुच्छा — तत्थेव आवुसो नवमं गन्धजातसुत्तं भगवता कं आरब्ध किस्मिं वत्थुस्मिं कथञ्च भासितं ।

विस्सज्जना — आयस्मन्तं भन्ते आनन्दं आरब्ध भासितं । आयस्मा भन्ते आनन्दो भगवन्तं एतदवोच “तीणिमानि भन्ते गन्धजातानि, येसं अनुवातयेव गन्धो गच्छति नो पटिवातं... पे०... अत्थि नु खो भन्ते किञ्चि गन्धजातं, यस्स अनुवातमि गन्धो गच्छति पटिवातमि गन्धो गच्छति, अनुवातपटिवातमि गन्धो गच्छती”ति । तस्मिं भन्ते वत्थुस्मिं “अत्थानन्द किञ्चि गन्धजातं, यस्स अनुवातमि गन्धो गच्छति, पटिवातमि गन्धो गच्छति, अनुवातपटिवातमि गन्धो गच्छती”ति एवमादिना भगवता भासितं ।

न पुप्फगन्धो पटिवातमेति ।

न चन्दनं तगरमल्लिका वा ।

सतञ्च गन्धो पटिवातमेति ।

सब्बा दिसा सप्पुरिसो पवायति ।

गद्रभसुत्त

पुच्छा — समणवग्गे आवुसो दुतियं गद्रभसुत्तं भगवता कथं भासितं ।

विस्सज्जना — समणवग्गे भन्ते दुतियं गद्रभसुत्तं “सेय्यथापि भिक्खवे गद्रभो गोगणं पिड्डितो पिड्डितो अनुबन्धो होति ‘अहम्पि दम्मो अहम्पि दम्मो’ति, तस्स न तादिसो वण्णो होति सेय्यथापि गुन्नं, न तादिसो सरो होति सेय्यथापि गुन्नं, न तादिसं पदं होति सेय्यथापि गुन्नं, सो गोगणंयेव पिड्डितो पिड्डितो अनुबन्धो होति अहम्पि दम्मो अहम्पि दम्मो”ति एवमादिना भगवता भासितं ।

तस्मातिह भिक्खवे एवं सिक्खितब्बं ।

“तिब्बो नो छन्दो भविस्सति अधिसीलसिक्खासमादाने...पे०... अधिपज्जासिक्खासमादाने” —

सङ्कवासुत्त

पुच्छा — तत्थेव आवुसो एकादसमं सङ्कवासुत्तं भगवता कत्थ कं आरब्भ किस्मिं वत्थुस्मिं कथञ्च भासितं ।

विस्सज्जना — कोसलेसु भन्ते सङ्कवायं नाम कोसलानं निगमे कस्सपगोत्तं नाम भिक्खुं आरब्भ भासितं । कस्सप गोत्तो भन्ते भिक्खु भगवति मनोपदूसित्वा भगवतो सन्तिके अच्छयं अच्छयतो देसेसि । तस्मिं भन्ते वत्थुस्मिं “थेरो चेपि कस्सप भिक्खु न सिक्खाकामो न सिक्खासमादानस्स वण्णवादी । ये चज्जे भिक्खू न सिक्खाकामा, ते च न सिक्खाय समादपेति, ये चज्जे भिक्खू सिक्खाकामा तेसज्च न वण्णं भणाति भूतं तच्छं कालेना”ति एवमादिना भगवता भासितं ।

लोणकपल्लवग्ग

अच्चायिकसुत्त

पुच्छा — तेनावुसो...पे०... सम्मासम्बुद्धेन अङ्गुत्तरनिकाये तिकनिपाते लोणकपल्लवग्गे पठमं अच्चायिकसुत्तं कथं भासितं ।

विस्सज्जना — लोणकपल्लवग्गे भन्ते पठमं अच्चायिकसुत्तं “तीणिमानि भिक्खवे कस्सकस्स गहपतिस्स अच्चायिकानि करणीयानि । कतमानि तीणि, इध भिक्खवे कस्सको गहपति सीधं सीधं खेत्तं सुकट्ठं करोति सुमतिकतं । सीधं सीधं खेत्तं सुकट्ठं करित्वा सुमतिकतं सीधं सीधं बीजानि पतिट्ठापेति । सीधं सीधं बीजानि पतिट्ठापेत्वा सीधं सीधं उदकं अभिनेतिपि अपनेतिपि । इमानि खो भिक्खवे तीणि कस्सकस्स गहपतिस्स अच्चायिकानि करणीयानि”ति एवमादिना भन्ते भगवता भासितं ।

सम्बोधवग्ग

रुण्णसुत्त

पुच्छा — सम्बोधवग्गे पनावुसो पञ्चमं रुण्णसुत्तं भगवता कथं भासितं ।

विस्सज्जना — सम्बोधवग्गे भन्ते पञ्चमं रुण्णसुत्तं “रुण्णमिदं भिक्खवे अरियस्स विनये यदिदं गीतं, उम्मत्तकमिदं भिक्खवे अरियस्स विनये यदिदं नच्चं, कोमारकमिदं भिक्खवे अरियस्स विनये यदिदं अतिवेलं दन्तविदंसकहसितं ।

तस्मातिह भिक्खवे सेतुघातो गीते सेतुघातो नच्चे, अलं वो धम्मप्पमोदितानं सतं सितं सितमत्ताया’ति एवं खो भन्ते भगवता भासितं ।

अरक्खीकसुत्त

पुच्छा — तत्थेव आवुसो सत्तमं अरक्खितसुत्तं भगवता कथं कं आरब्भ कथञ्च भासितं ।

विस्सज्जना — सावत्थियं भन्ते अनातपिण्डिकं गहपतिं आरब्भ “चित्ते गहपति अरक्खिते कायकम्ममि अरक्खितं होति, वचीकम्ममि । मनोकम्ममि अरक्खितं होति । तस्स अरक्खितकायकम्मन्तस्स अरक्खितवचीकम्मन्तस्स अरक्खितमनोकम्मन्तस्स कायकम्ममि अवस्सुतं होति, वचीकम्ममि अवस्सुतं होति, मनोकम्ममि अवस्सुतं होती’ति एवमादिना भगवता भासितं ।

आपायिकवग्ग

अपण्णकसुत्त

पुच्छा — आपायिकवग्गे आवुसो छट्ठं अपण्णकसुत्तं भगवता कथं भासितं ।

विस्सज्जना — आपायिकवग्गे भन्ते छट्ठं अपण्णकसुत्तं “तिस्सो इमा भिक्खवे विपत्तियो । कतमा तिस्सो सीलविपत्ति, चित्तविपत्ति, दिट्ठिविपत्ति । कतमा च भिक्खवे सीलविपत्ति, इध भिक्खवे एकच्चो पाणातिपाती होति...पे०... सम्फप्पलापी होति । अयं वुच्चति भिक्खवे सीलविपत्ती’ति एवमादिना भगवता भासितं ।

कुसिनारवग्ग

कुसिनारसुत्त

पुच्छा — कुसिनारवग्गे पनावुसो पठमं कुसिनारसुत्तं भगवता कथं कं आरब्भ कथञ्च भासितं ।

विस्सज्जना — कुसिनारायं भन्ते बलिहरणे वनसण्डे सम्बहुले भिक्खू आरब्भ “इध भिक्खवे भिक्खु अञ्जतरं गामं वा निगमं वा उपनिस्साय विहरति, तमेनं गहपति वा गहपतिपुत्तो वा उपसङ्कमित्वा स्वातनाय भत्तेन निमन्तेती’ति एवमादिना भगवता भासितं ।

हत्थकसुत्त

पुच्छा — तत्थेव आवुसो पञ्चमं हत्थकसुत्तं भगवता कथं केन सद्धिं कथञ्च भासितं ।

विस्सज्जना — सावत्थियं भन्ते हत्थकेन देवपुत्तेन सद्धिं “ये ते हत्थक धम्मा पुब्बे मनुस्सभूतस्स पवत्तिनो अहेसुं, अपिनु ते ते धम्मा एतरहि पवत्तिनो’ति एवमादिना भगवता भासितं ।

अनुरुद्धसुत्त

पुच्छा — तत्थेव आवुसो अट्ठमं अनुरुद्धसुत्तं कं आरब्भ केन कथञ्च भासितं ।

विस्सज्जना — अट्ठमं भन्ते अनुरुद्धसुत्तं आयस्मन्तं अनुरुद्धत्थेरं आरब्भ आयस्मता सारिपुत्तत्थेरेन धम्मसेनापतिना “यं खो ते आवुसो अनुरुद्धं एवं होति ‘अहं दिब्बेन चक्खुना विसुद्धेन अतिक्कन्तमानुसकेन सहस्सं लोकं वोलोकेमी’ति, इदं ते मानस्मिं”ति एवमादिना भासितं ।

“साधु वतायस्मा अनुरुद्धो इमे तयो धम्मे पहाय इमे तयो धम्मे अमनसिकरित्वा अमताय धातुया चित्तं उपसंहरतु”

—

कुसिनारवग्ग

पटिच्छन्नसुत्त

पुच्छा — तेनावुसो भगवता...पे०... सम्मासम्बुद्धेन अङ्गुत्तरनिकाये तिकनिपाते कुसिनारवग्गे नवमं पटिच्छन्नसुत्तं कथं भासितं ।

विस्सज्जना — नवमं भन्ते पटिच्छन्नसुत्तं “तीणिमानि भिक्खवे पटिच्छन्नानि आवहन्ति नो विवटानि । कतमानि तीणि, मातुगामो भिक्खवे पटिच्छन्नो आवहति नो विवटो, ब्राह्मणानं भिक्खवे मन्ता पटिच्छन्ना आवहन्ति नो विवटा, मिच्छादिट्ठि भिक्खवे पटिच्छन्ना आवहति नो विवटा । इमानि खो भिक्खवे तीणि पटिच्छन्नानि आवहन्ति नो विवटानी”ति एवमादिना भगवता भासितं ।

लेखसुत्त

पुच्छा — तत्थेव आवुसो दसमं लेखसुत्तं भगवता कथं भासितं ।

विस्सज्जना — दसमं भन्ते लेखसुत्तं “तयोमे भिक्खवे पुग्गला सन्तो संविज्जमाना लोकस्मिं । कतमे तयो, पासाणलेखूपमो पुग्गलो पथविलेखूपमो पुग्गलो उदकलेखूपमो पुग्गलो । कतमो च भिक्खवे पासाण लेखूपमो पुग्गलो, इध भिक्खवे एकच्चो पुग्गलो अभिण्हं कुज्झति, सो च ख्वस्स कोधो दीघरत्तं अनुसेति । सेय्यथापि भिक्खवे पासाणलेखा न खिप्पं लुज्जति वातेन वा उदकेन वा, चिरट्ठितिका होति, एवमेव खो भिक्खवे इधेकच्चो पुग्गलो अभिण्हं कुज्झति, सो च ख्वस्स कोधो दीघरत्तं अनुसेति । अयं वुच्चति भिक्खवे पासाणलेखूपमो पुग्गलो”ति एवमादिना भगवता भासितं ।

योधाजीववग्ग

केसकम्बलसुत्त

पुच्छा — योधाजीववग्गे पन आवुसो पञ्चमं केसकम्बलसुत्तं भगवता कथं भासितं ।

विस्सज्जना — योधाजीववग्गे भन्ते पञ्चमं केसकम्बलसुत्तं “सेय्यथापि भिक्खवे यानि कानिचि तन्तावुतानं वत्थानं, केसकम्बलो तेसं पटिकिट्ठो अक्खायति । केसकम्बलो भिक्खवे सीते सीतो उण्हे उण्हो दुब्बण्णो दुग्गन्धो

दुक्खसम्फस्सो । एवमेव खो भिक्खवे यानिकानिचि पुथुसमणब्राह्मणवादानं, मक्खलिवादो तेसं पटिकिद्धो अक्खायतीति एवमादिना भगवता भासितं ।

मङ्गलवग्ग

वन्दनासुत्त

पुच्छा — मङ्गलवग्गे पनावुसो नवमं वन्दनासुत्तं भगवता कथं भासितं ।

विस्सज्जना — मङ्गलवग्गे भन्ते नवमं वन्दनासुत्तं “तिस्सो इमा भिक्खवे वन्दना । कतमा तिस्सो, कायेन वाचाय मनसा । इमा खो भिक्खवे तिस्सो वन्दना”ति, एवं खो भन्ते भगवता भासितं ।

“तिस्सो इमा भिक्खवे वन्दना । कतमा तिस्सो, कायेन वाचाय मनसा । इमा खो भिक्खवे तिस्सो वन्दना” ।

पुब्बण्हसुत्त

पुच्छा — तत्थो आवुसो दसमं पुब्बण्हसुत्तं भगवता कथं भासितं ।

विस्सज्जना — दसमं भन्ते पुब्बण्हसुत्तं “ये भिक्खवे सत्ता पुब्बण्हसमयं कायेन सुचरितं चरन्ति, वाचाय सुचरितं चरन्ति, मनसा सुचरितं चरन्ति । सुपुब्बण्हो भिक्खवे तेसं सत्तानं । ये भिक्खवे सत्ता मज्झन्हिकसमयं...पे०... सायन्हसमयं कायेन सुचरितं चरन्ति, वाचाय सुचरितं चरन्ति, मनसा सुचरितं चरन्ति । सुसायन्हो भिक्खवे तेसं सत्तानं”न्ति एवमादिना भन्ते भगवता भासितं ।

सुनक्खत्तं सुमङ्गलं, सुप्पभातं सुहुट्ठितं ।
सुखणो सुमुहुत्तो च, सुयिद्धं ब्रह्मचारिसु ॥

भण्डगामवग्ग

अनुबुद्धसुत्त

पुच्छा — चतुक्कनिपाते पन आवुसो भण्डगामवग्गे पठमं अनुबुद्धसुत्तं भगवता सत्थ कं आरब्भ कथञ्च भासितं ।

विस्सज्जना — वज्जीसु भन्ते भण्डगामे सम्बहुले भिक्खू आरब्भ “चतुन्नं भिक्खवे धम्मनं अननुबोधा अप्पटिवेधा एवमिदं दीघमद्धानं सन्धावितं संसरितं ममज्जेव तुम्हाकञ्च । कतमेसं चतुन्नं, अरियस्स भिक्खवे सीलस्स अननुबोधा अप्पटिवेधा एवमिदं दीघमद्धानं सन्धावितं संसरितं ममज्जेव तुम्हाकञ्च । अरियस्स भिक्खवे समाधिस्स... । अरियाय भिक्खवे पज्जाय... । अरियाय भिक्खवे विमुत्तिया अननुबोधा अप्पटिवेधा एवमिदं दीघमद्धानं सन्धावितं संसरितं ममज्जेव तुम्हाकञ्चा”ति एवमादिना भन्ते भगवता भासितं ।

अप्पस्सुतसुत्त

पु — तत्थेव आवुसो छट्ठं अप्पस्सुतसुत्तं भगवता कथं भासितं ।

वि — तत्थ भन्ते छट्ठं अप्पस्सुतसुत्तं “चत्तारोमे भिक्खवे पुग्गला सन्तो संविज्जमाना लोकस्मिं । कतमे चत्तारो, अप्पस्सुतो सुतेन अनुपपन्नो, अप्पस्सुतो सुतेन उपपन्नो, बहुस्सुतो सुतेन अनुपपन्नो, बहुस्सुतो सुतेन उपपन्नो”ति एवमादिना भगवता भासितं ।

चरवग्ग

चरसुत्त

पु — चरवग्गे पन आवुसो पठमं चरसुत्तं भगवता कथं भासितं ।

वि — चरवग्गे भन्ते पठमं चरसुत्तं “चरतो चेपि भिक्खवे भिक्खुनो उप्पज्जति कामवितक्को वा ब्यापादवितक्को वा विहिंसाविभत्तो वा, तं चे भिक्खु अधिवासेति नप्पजहति न विनोदेति न व्यन्तीकरोति न अनभावं गमेती”ति एवमादिना भगवता भासितं ।

उरुवेलवग्ग

लोकसुत्त

पु — तेनावुसो...पे०... सम्मासम्बुद्धेन अङ्गुत्तरनिकाये चतुक्कनिपाते उरुवेलवग्गे ततियं लोकसुत्तं कथं भासितं ।

वि — उरुवेलवग्गे भन्ते ततियं लोकसुत्तं “लोको भिक्खवे तथागतेन अभिसम्बुद्धो, लोकस्मा तथागतो विसंयुत्तो, लोकसमुदयो भिक्खवे तथागतेन अभिसम्बुद्धो, लोकसमुदयो तथागतस्स पहीनो, लोकनिरोधो भिक्खवे तथागतेन अभिसम्बुद्धो लोकनिरोधो तथागतस्स सच्छिकतो, लोकनिरोधगामिनी पटिपदा भिक्खवे तथागतेन अभिसम्बुद्धा, लोकनिरोधगामिनि पटिपदा तथागतस्स भाविता”ति एवमादिना भन्ते भगवता भासितं ।

दन्तो दमयतं सेट्ठो,
सन्तो समयतं इसि ।
मुत्तो मोचयतं अग्गो,
तिण्णो तारयतं वरो—

सब्बं लोकं अभिज्जाय,
सब्बं लोके यथातथं ।
सब्बं लोकं विसंयुत्तो,
सब्बलोके अनूपयो ॥

स वे सब्बाभिभू धीरो,
सब्बगन्थप्पमोचनो ।

पुट्टंस्स परमा सन्ति,
निब्बानं अकुतो भयं ॥

एस खीणासवो बुद्धो,
अनीघो छिन्नसंसयो ।
सब्बकम्मक्खयं पत्तो,
विमुत्तो उपधिसङ्खये ।

एस सो भगवा बुद्धो,
एस सीहो अनुत्तरो ।
सदेवकस्स लोकस्स,
ब्रह्मचक्कं पवत्तयी ॥

इति देवा मनुस्सा च,
ये बुद्धं सरणं गता ।
सङ्गम्म तं नमस्सन्ति,
महन्तं वीतसारदं ॥

दन्तो दमयतं सेट्ठो,
सन्तो समयतं इसि ।
मुत्तो मोचयतं अगगो,
तिण्णो तारयतं वरो ॥

इति हेतं नमस्सन्ति,
महन्तं वीतसारदं ।
सदेवकस्मिं लोकस्मिं,
नत्थि मे पटिपुगगलो—

ब्रह्मचरियसुत्त

पु — तत्थेव आवुसो पञ्चमं ब्रह्मचरियसुत्तं भगवता कथं भासितं ।

वि — पञ्चमं भन्ते ब्रह्मचरियसुत्तं “नयिदं भिक्खवे ब्रह्मचरियं वुस्सति जनकुहनत्थं, न जनलपनत्थं, न लाभसक्कारसिलोकानिसंसुत्तं, न इतिवादप्पमोक्खानिसंसत्थं, न ‘इति मं जनो जानातू’ति । अथ खो इदं भिक्खवे ब्रह्मचरियं वुस्सति संवरत्थं पहानत्थं विरागत्थं निरोधत्थं”न्ति एवमादिना भगवता भासितं ।

अरियवंससुत्त

पु — तत्थेव आवुसो अट्ठमं अरियवंससुत्तं भगवता कथं भासितं ।

वि — तत्थेव भन्ते अट्ठमं अरियवंससुत्तं “चत्तारोमे भिक्खवे अरियवंसा अग्गज्जा रत्तज्जा वंसज्जा पोराणा, असंकिण्णा असंकिण्णपुब्बान संकीयिस्सन्ति, अप्पटिकुट्ठा समणेहि ब्राह्मणेहि विज्जूहि । कतमे चत्तारो, इध भिक्खवे भिक्खु सन्तुट्ठो होति इतरीतरेन चीवरेन, इतरीतरचीवरसन्तुट्ठिया च वण्णवादी, न च चीवरहेतु अनेसनं अप्पतिरूपं आपज्जति, अलद्धा च चीवरं न परितस्सति, लद्धा च चीवरं अगधितो अमुच्छितो अनज्झोपन्नो आदीनवदस्सावी निस्सरणपज्जो परिभुज्जति, ताय च पन इतरीतरचीवरसन्तुट्ठिया नेवत्तानुक्कंसेति नो परं वम्भेति । यो हि तत्थ दक्खो अनलसो सम्पजानो पटिस्सभो, अयं वुच्चति भिक्खवे भिक्खु पोराणे अग्गज्जे अरियवंसे ठितो”ति एवमादिना भगवता भासितं ।

चक्कवग्ग

चक्कसुत्त

पु — चक्कवग्गे पन आवुसो पठमं चक्कसुत्तं भगवता कथं भासितं ।

वि — चक्कवग्गे भन्ते पठमं चक्कसुत्तं “चत्तारिमानि भिक्खवे चक्कानि, येहि समन्नागतानं देवमनुस्सानं चतुचक्कं वत्तति, येहि समन्नागता देवमनुस्सा नचिरस्सेव महन्तत्तं वेपुल्लत्तं पापुणन्ति भोगेसु । कतमानि चत्तारि, पतिरूपदेसवासो सप्पुरिसावस्सयो अत्तसम्मापणिधि पुब्बे च कतपुज्जता”ति एवमादिना भगवता भासितं ।

सङ्गहसुत्त

पु — तत्थेव आवुसो दुतियं सङ्गहसुत्तं भगवता कथं भासितं ।

वि — तत्थेव भन्ते दुतियं सङ्गहसुत्तं “चत्तारिमानि भिक्खवे सङ्गहवत्थूनि । कतमानि चत्तारि, दानं पेय्यवज्जं अत्थचरिया समानत्तता”ति एवमादिना भगवता भासितं ।

सीहसुत्त

पु — तत्थेव आवुसो ततियं सीहसुत्तं भगवता कथं भासितं ।

वि — तत्थेव भन्ते ततियं सीहसुत्तं “सीहो भिक्खवे मिगराजा सायनुसमयं आसया निक्खमति, आसया निक्खमित्वा विजम्भति, विजम्भित्वा समन्ता चतुद्विसा अनुविलोकेति, समन्ता चतुद्विसा अनुविलोकेत्वा तिक्खत्तुं सीहनादं नदति, तिक्खत्तुं सीहनादं नदित्वा गोचराय पक्कमती”ति एवमादिना भगवता भासितं ।

दोणसुत्त

पु — तेनावुसो भगवता...पे०... सम्मासम्बुद्धेन अङ्गुत्तरनिकाये चतुक्कनिपाते चक्कवग्गे छट्ठं दोणसुत्तं कथं कं आरब्भ किस्मिं वत्थुस्मिं कथञ्च भासितं ।

वि — अन्तरा च भन्ते उक्कट्टं अन्तरा च सेतव्यं दोणं ब्राह्मणं आरब्भ भासितं । दोणो भन्ते ब्राह्मणो भगवन्तं एतदवोच “देवो नो भवं भविस्सती”ति । तस्मिं भन्ते वत्थुस्मिं “न खो अहं ब्राह्मण देवो भविस्सामी”ति एवमादिना भगवता भासितं ।

“अच्छरियं वत भो, अब्भुतं वत भो, न वतिमानि मनुस्सभूतस्स पदानि भविस्सन्ति” ।

“देवो नो भवं भविस्सति” ।

“न खो अहं ब्राह्मण देवो भविस्समि” ।

“गन्धब्बो नो भवं भविस्सति” ।

“न खो अहं ब्राह्मण गन्धब्बो भविस्सामि” ।

उज्जयसुत्त

पु — तत्थेव आवुसो नवमं उज्जयसुत्तं भगवता कथं भासितं ।

वि — नवमं भन्ते उज्जयसुत्तं “न खो अहं ब्राह्मण सब्बं यज्जं वण्णेमि, न पनाहं ब्राह्मण सब्बं यज्जं न वण्णेमि । यथारूपे खो ब्राह्मण यज्जे गावो हज्जन्ति, अजेळका हज्जन्ति, कुक्कुटसूकरा हज्जन्ति, विविधा पाणा सङ्घातं आपज्जन्ती”ति एवमादिना भगवता भासितं ।

“भवम्मि नो गोतमो यज्जं वण्णेति” ।

रोहितस्सवग्ग

समाधिभावनासुत्त

पु — रोहितस्सवग्गे पन आवुसो पठमं समाधिभावनासुत्तं भगवता कथं भासितं ।

वि — रोहितस्सवग्गे भन्ते पठमं समाधिभावनासुत्तं “चतस्सो इमा भिक्खवे समाधिभावना, कतमा चतस्सो, अत्थि भिक्खवे समाधिभावना भाविता बहुलीकता दिट्ठधम्मसुखविहाराय संवत्तति, अत्थि भिक्खवे समाधिभावना भाविता बहुलीकता जाणदस्सनप्पटिलाभाय संवत्तति, अत्थि भिक्खवे समाधिभावना भाविता बहुलीकता सतिसम्पज्जाय संवत्तति, अत्थि भिक्खवे समाधिभावना भाविता बहुलीकता आसवानं खयाय संवत्तती”ति एवमादिना भगवता भासितं ।

पज्जब्बाकरणसुत्त

पु — तत्थेव आवुसो दुतियं पज्जब्बाकरणसुत्तं भगवता कथं भासितं ।

वि — तत्थेव भन्ते दुतियं पज्जब्बाकरणसुत्तं “चत्तारिमानि भिक्खवे पज्जब्बाकरणानि । कतमानि चत्तारि, अत्थि

भिक्षवे पज्जो एकंसव्याकरणीयो, अत्थि भिक्षवे पज्जो विभज्जव्याकरणीयो, अत्थि भिक्षवे पज्जो पटिपुच्छाव्याकरणीयो, अत्थि भिक्षवे पज्जो ठपनीयो”ति एवमादिना भगवता भासितं ।

पुज्जाभिसन्दवग्ग

पठमसंवाससुत्त

पु — पुज्जाभिसन्दवग्गे पन आवुसो ततियं संवाससुत्तं भगवता कथं कं आरब्भ कथञ्च भासितं ।

वि — पुज्जाभिसन्दवग्गे भन्ते ततियं संवाससुत्तं अन्तरा च मधुरं अन्तरा च वेरज्जं सम्बहुले गहपतयो च गहपतानियो च आरब्भ “चत्तारोमे गहपतयो संवासा । कतमे चत्तारो, छवो छवाय सद्धिं संवसति, छवो देविया सद्धिं संवसति, देवो छवाय सद्धिं संवसति, देवो देविया सद्धिं संवसती”ति एवमादिना भगवता भासितं ।

पठमसमजीवीसुत्त

पु — तेनावुसो भगवता...पे०... सम्मासम्बुद्धेन अङ्गुत्तरनिकाये चतुक्कनिपाते पुज्जाभिसन्दवग्गे पञ्चमं समजीविसुत्तं कथं भासितं ।

वि — पञ्चमं भन्ते समजीविसुत्तं “आकङ्खेय्युं चे गहपतयो उभो जानिपतयो दिट्ठे चेव धम्मे अज्जमज्जं पस्सितुं, अभिसम्परायञ्च अज्जमज्जं पस्सितुं, उभोव अस्सु समसद्धा समसीला समचागा समपज्जा, ते दिट्ठे चेव धम्मे अज्जमज्जं पस्सन्ति, अभिसम्परायञ्च अज्जमज्जं पस्सन्ती”ति एवमादिना भगवता भासितं ।

पत्तकम्मवग्ग

आनण्यसुखसुत्त

पु — पत्तकम्मवग्गे पन आवुसो दुतियं आनण्यसुखसुत्तं भगवता कथं कं आरब्भ कथञ्च भासितं ।

वि — पत्तकम्मवग्गे भन्ते दुतियं आनण्यसुखसुत्तं सावत्थियं अनाथपिण्डिकं गहपतिं आरब्भ “चत्तारिमानि गहपति सुखानि अधिगमनीयानि गिहिना कामभोगिना कालेन कालं समयेन समयं उपादाय । कतमानि चत्तारि, अत्थिसुखं भोगसुखं अनण्यसुखं अनवज्जसुखं”न्ति एवमादिना भगवता भासितं ।

आनण्यसुखं जत्वान, अथो अत्थिसुखं परं ।
भुज्जं भोगसुखं मच्चो, ततो पज्जा विपस्सति ।
विपस्समानो जानाति, उभो भागे सुमेधसो ।
अनवज्जसुखस्सेतं, कलं नाग्घति सोळसि—

अप्पणकवग्ग

सप्पुरिससुत्त

पु — अपण्णकवग्गे पन आवुसो ततियं सप्पुरिससुत्तं भगवता कथं भासितं ।

वि — अपण्णकवग्गे भन्ते ततियं सप्पुरिससुत्तं “चतूहि भिक्खवे धम्मोहि समन्नागतो असप्पुरिसो वेदितब्बो । कतमेहि चतूहि, इध भिक्खवे असप्पुरिसो यो होति परस्स अवण्णो तं अपुट्ठोपि पातु करोति को पन वादो पुट्ठस्सा”ति एवमादिना भगवता भासितं ।

अधुनागतवधुकासमेन चेतसा विहरिस्साम” —

अचिन्तेय्यसुत्त

पु — तत्थेव आवुसो सत्तमं अचिन्तेय्यसुत्तं भगवता कथं भासितं ।

वि — सत्तमं भन्ते अचिन्तेय्यसुत्तं “चत्तारिमानि भिक्खवे अचिन्तेय्यानि न चिन्तेतब्बानि, यानि चिन्तेन्तो उम्मादस्स विघातस्स भागी अस्स । कतमानि चत्तारि, बुद्धानं भिक्खवे बुद्धविसयो अचिन्तेय्यो न चिन्तेतब्बो, यं चिन्तेन्तो उम्मादस्स विघातस्स भागी अस्सा”ति एवमादिना भगवता भासितं ।

मचलवग्ग

तमोतमसुत्त

पु — मचलवग्गे पन आवुसो पञ्चमं तमोतमसुत्तं भगवता कथं भासितं ।

वि — मचलवग्गे भन्ते पञ्चमं तमोतमसुत्तं “चत्तारोमे भिक्खवे पुग्गला सन्तो संविज्जमाना लोकस्मिं । कतमे चत्तारो, तमोतमपरायणो, तमोजोतिपरायणो, जोतितमपरायणो, जोतिजोतिपरायणो”ति एवमादिना भगवता भासितं ।

असुरवग्ग

असुरसुत्त

पु — तेनावुसो भगवता...पे०... सम्मासम्बुद्धेन अङ्गुत्तरनिकाये चतुक्कनिपाते असुरवग्गे पठमं असुरसुत्तं कथं भासितं ।

वि — असुरवग्गे भन्ते पठमं असुरसुत्तं “चत्तारोमे भिक्खवे पुग्गला सन्तो संविज्जमाना लोकस्मिं । कतमे चत्तारो, असुरो असुरपरिवारो, असुरो देवपरिवारो, देवो असुरपरिवारो, देवो देवपरिवारो”ति एवमादिना भगवता भासितं ।

समाधिसुत्त

पु — तत्थेव आवुसो चतुत्थं समाधिसुत्तं भगवता कथं भासितं ।

वि — चतुत्थं भन्ते समाधिसुत्तं “चत्तारोमे भिक्खवे पुग्गला सन्तो संविज्जमाना लोकस्मिं । कतमे चत्तारो, इध

भिक्षवे एकच्चो पुग्गलो लाभी होति अज्झत्तं चेतोसमथस्स न लाभी अधिपज्जाधम्मविपस्सनाय । इध पन भिक्षवे पुग्गलो लाभी होति अधिपज्जाधम्मविपस्सनाय, न लाभी अज्झत्तं चेतोसमथस्स । इध पन भिक्षवे एकच्चो पुग्गलो न चेव लाभी होति अज्झत्तं चेतोसमथस्स, न च लाभी अधिपज्जाधम्मविपस्सनाय । इध पन भिक्षवे एकच्चो पुग्गलो लाभी चेव होति अज्झत्तं चेतोसमथस्स, लाभी च अधिपज्जाधम्मविपस्सनाया’ति एवमादिना भगवता भासितं ।

रागविनयसुत्त

पु — तत्थेव आवुसो छट्ठं रागविनयसुत्तं भगवता कथं भासितं ।

वि — छट्ठं भन्ते रागविनयसुत्तं “चत्तारोमे भिक्षवे पुग्गला सन्तो संविज्जमाना लोकस्मिं । कतमे चत्तारो, अत्तहिताय पटिपन्नो नो परहिताय, परहिताय पटिपन्नो नो अत्तहिताय, नेवत्तहिताय पटिपन्नो नो परहिताय, अत्तहिताय चेव पटिपन्नो परहिताय चा’ति एवमादिना भगवता भासितं ।

वलाहकवग्ग

पठमवलाहकसुत्त

पु — वलाहकवग्गे पन आवुसो पठमं वलाहकसुत्तं भगवता कथं कं आरब्ध कथञ्च भासितं ।

वि — सावत्थियं भन्ते सम्बहुले भिक्षू आरब्ध “चत्तारोमे भिक्षवे वलाहका । कतमे चत्तारो, गज्जिता नो वस्सिता, वस्सिता नो गज्जिता, नेव गज्जिता नो वस्सिता, गज्जिता च वस्सिता च । इमे खो भिक्षवे चत्तारो वलाहका । एवमेव खो भिक्षवे चत्तारो वलाहकूपमा पुग्गला सन्तो संविज्जमाना लोकस्मिं । कतमे चत्तारो, गज्जिता नो वस्सिता, वस्सिता नो गज्जिता, नेव गज्जिता नो वस्सिता, गज्जिता च वस्सिता चा’ति एवमादिना भगवता भासितं ।

उदकरहदसुत्त

पु — तत्थेव आवुसो चतुत्थं उदकरहदसुत्तं भगवता कथं भासितं ।

वि — चतुत्थं भन्ते उदकरहदसुत्तं “चत्तारोमे भिक्षवे उदकरहदा । कतमे चत्तारो, उत्तानो गम्भीरोभासो, गम्भीरो उत्तानोभासो, उत्तानो उत्तानोभासो, गम्भीरो गम्भीरोभासो, इमे खो भिक्षवे चत्तारो उदकरहदा । एवमेव खो भिक्षवे चत्तारो उदकरहदूपमा पुग्गला सन्तो संविज्जमाना लोकस्मिं । कतमे चत्तारो, उत्तानो गम्भीरोभासो, गम्भीरो उत्तानोभासो, उत्तानो उत्तानोभासो, गम्भीरो गम्भीरोभासो’ति एवमादिना भगवता भासितं ।

मूसिकसुत्त

पु — तत्थेव आवुसो सत्तमं मूसिकसुत्तं भगवता कथं भासितं ।

वि — सत्तमं भन्ते मूसिकसुत्तं “चतस्सो इमा भिक्षवे मूसिका । कतमा चतस्सो, गाधं कत्ता नो वसिता, वसिता नो गाधं कत्ता, नेव गाधं कत्ता नो वसिता, गाधं कत्ता च वसिता च । इमा खो भिक्षवे चतस्सो मूसिका । एवमेव खो भिक्षवे

चत्तारो मूसिकूपमा पुगुला सन्तो संविज्जमाना लोकस्मिं । कतमे चत्तारो, गाधं कत्ता नो वसिता, वसिता नो गाधं कत्ता, नेव गाधं कत्ता नो वसिता, गाधं कत्ता च वसिता चा’ति एवमादिना भगवता भासितं ।

बलीबद्धसुत्त

पु — संगीतापि आवुसो अङ्गुत्तरनिकायतो कानिचि सुत्तानि उद्धरित्वा पटिपुच्छिस्सामि बहुजनस्स सुतवुद्धिया । संगीते आवुसो अङ्गुत्तरनिकाये चतुक्कनिपाते वलाहकवग्गे अट्ठमं बलीबद्धसुत्तं भगवता कथं भासितं ।

वि — वलाहकवग्गे भन्ते अट्ठमं बलीबद्धसुत्तं “चत्तारोमे भिक्खवे बलीबद्धा । कतमे चत्तारो, सगवचण्डो नो परगवचण्डो, परगवचण्डो नो सगवचण्डो, सगवचण्डो च परगवचण्डो च, नेव सगवचण्डो नो परगवचण्डो । इमे खो भिक्खवे चत्तारो बलीबद्धा । एवमेव खो भिक्खवे चत्तारो बलीबद्धूपमा पुगुला सन्तो संविज्जमाना लोकस्मिं’न्ति एवमादिना भगवता भासितं ।

केसिसुत्त

पु — केसिवग्गे पन आवुसो पठमं केसिसुत्तं भगवता कं आरब्भ किस्मिं वत्थुस्मिं कथञ्च भासितं ।

वि — केसिं भन्ते अस्सदम्मसारथिं आरब्भ भासितं । केसि भन्ते अस्सदम्मसारथि भगवन्तं एतदवोच “भगवा पन भन्ते अनुत्तरो पुरिसदम्मसारथि, कथं पन भन्ते भगवा पुरिसदम्मं विनेती’ति । तस्मिं भन्ते वत्थुस्मिं “अहं खो केसि पुरिसदम्मं सण्हेनपि विनेमि, फरुसेनपि विनेमि, सण्हफरुसेनपि विनेमि । तत्रिदं केसि सण्हस्मिं — इति कायसुचरितं इति कायसुचरितस्स विपाको, इति वचीसुचरितं इति वचीसुचरितस्स विपाको, इति मनोसुचरितं इति मनोसुचरितस्स विपाको, इति देवा इति मनुस्सा’ति एवमादिना भगवता भासितं ।

“त्वं खोसि केसि पज्जातो अस्सदम्मसारथीति, कथं पन त्वं केसि अस्सदम्मसारथि’” —

“अहं खो भन्ते अस्सदम्मं सण्हेनपि विनेमि, फरुसेनपि विनेमि, सण्हफरुसेनपि विनेमि’” —

“सचे ते केसि अस्सदम्मो सण्हेन विनयं न उपेति, फरुसेन विनयं न उपेति, सण्हफरुसेन विनयं न उपेति, किन्ति नं करोसि’” —

“भगवा पन भन्ते अनुत्तरो पुरिसदम्मसारथि, कथं पन भन्ते भगवा पुरिसदम्मं विनेति’” —

न ०.००८७ खो भन्ते भगवतो पाणातिपातो कप्पति, अथ च पन भगवा एवमाह “हनामि नं केसी’ति ।

अत्तानुवादसुत्त

पु — भयवग्गे पन आवुसो पठमं अत्तानुवादसुत्तं भगवता कथं भासितं ।

वि — भयवग्गे भन्ते पठमं अत्तानुवादसुत्तं “चत्तारिमानि भिक्खवे भयानि । कतमानि चत्तारि, अत्तानुवादभयं

परानुवादभयं दण्डभयं दुग्गतिभयं”न्ति एवमादिना भगवता भासितं ।

धम्मकथिकसुत्त

पु — इदानी आवुसो बहुजनस्स सुतवुड्ढिया संगीता अङ्गुत्तरनिकायतोपि कानिचि सुत्तानि उद्धरित्वा पटिपुच्छिस्सामि, संगीते आवुसो अङ्गुत्तरनिकाये चतुक्कनिपाते पुग्गलवग्गे नवमं धम्मकथिकसुत्तं भगवता कथं भासितं ।

वि — पुग्गलवग्गे भन्ते नवमं धम्मकथिकसुत्तं “चत्तारोमे भिक्खवे धम्मकथिका । कतमे चत्तारो, इध भिक्खवे एकच्चो धम्मकथिको अप्पञ्च भासति असहितञ्च, परिसा चस्स न कुसला होति सहितासहितस्स । एवरूपो भिक्खवे धम्मकथिको एवरूपाय परिसाय धम्मकथिकोत्वेव सङ्गं गच्छती”ति एवमादिना भगवता भासितं ।

रोगसुत्त

पु — इन्द्रियवग्गे पन आवुसो सत्तमं रोगसुत्तं भगवता कथं भासितं ।

वि — सत्तमं भन्ते रोगसुत्तं “द्वेमे भिक्खवे रोगा । कतमे द्वे, कायिको च रोगो, चेतसिको च रोगो । दिस्सन्ति भिक्खवे सत्ता कायिकेन रोगेन एकम्पि वस्सं आरोग्यं पटिजानमाना द्वेपि वस्सानि तीणिपि वस्सानि चत्तारिपि वस्सानि पञ्चपि वस्सानि दसपि वस्सानि वीसम्पि वस्सानि तिसम्पि वस्सानि चत्तारीसम्पि वस्सानि पञ्चासम्पि वस्सानि आरोग्यं पटिजानमाना वस्ससत्तम्पि भिय्योपि आरोग्यं पटिजानमाना । ते भिक्खवे सत्ता सुदुल्लभा लोकस्मिं, ये चेतसिकेन रोगेन मुहुत्तम्पि आरोग्यं पटिजानन्ति अञ्जत्र खीणासवेही”ति एवमादिना भगवता भासितं ।

चत्तारोमे ०.००९६ भिक्खवे पब्बजितस्स रोगा ।

युगनद्धसुत्त

पु — पटिपदावग्गे आवुसो दसमं युगनद्धसुत्तं कथं कं आरब्ध केन कथञ्च भासितं ।

वि — कोसम्बियं भन्ते सम्बहुले भिक्खू आरब्ध “यो हि कोचि आवुसो भिक्खु वा भिक्खुनी वा मम सन्तिके अरहत्तप्पत्तिं ब्याकरोति, सब्बो सो चतूहि मग्गेहि एतेसं वा अञ्जतरेना”ति एवमादिना भन्ते आयस्मता आनन्दत्थेरेन धम्मभण्डागारिकेन भासितं ।

पाटिभोगसुत्त

पु — ब्राह्मणवग्गे पन आवुसो दुतियं पाटिभोगसुत्तं भगवता कथं भासितं ।

वि — ब्राह्मणवग्गे भन्ते दुतियं पाटिभोगसुत्तं “चतुन्नं भिक्खवे धम्मानं नत्थि कोचि पाटिभोगो समणो वा ब्राह्मणो वा देवो वा मारो वा ब्रह्मा वा कोचि वा लोकस्मिं”न्ति एवमादिना भगवता भासितं ।

सुतसुत्त

पु — तत्थेव आवुसो ततियं सुतसुत्तं भगवता कथं कं आरब्भ किस्मिं वत्थुस्मिं कथञ्च भासितं ।

वि — राजगहे भन्ते वस्सकारं ब्राह्मणं मगधमहामत्तं आरब्भ भासितं । वस्सकारो भन्ते ब्राह्मणो मगधमहामत्तो भगवन्तं एतदवोच “अहज्झि भो गोतम एवंवादी एवंदिट्ठि यो कोचि दिट्ठं भासति ‘एवं मे दिट्ठं’न्ति, नत्थि ततो दोसो । यो कोचि सुतं भासति ‘एवं मे सुतं’न्ति, नत्थि ततो दोसो”ति । तस्मिं भन्ते वत्थुस्मिं “नाहं ब्राह्मण सब्बं दिट्ठं ‘भासितब्बं’न्ति वदामि, न पनाहं ब्राह्मण सब्बं दिट्ठं ‘न भासितब्बं’न्ति वदामि, नाहं ब्राह्मण सब्बं सुतं ‘भासितब्बं’न्ति वदामि, न पनाहं ब्राह्मण सब्बं सुतं ‘न भासितब्बं’न्ति वदामी”ति एवमादिना भगवता भासितं ।

अभयसुत्त

पु — अङ्गुत्तरनिकाये आवुसो चतुक्कनिपाते ब्राह्मणवग्गे चतुत्थं अभयसुत्तं भगवता कं आरब्भ किस्मिं वत्थुस्मिं कथञ्च भासितं ।

वि — ब्राह्मणवग्गे भन्ते चतुत्थं अभयसुत्तं जाणुस्सोणिं ब्राह्मणं आरब्भ भासितं । जाणुस्सोणि भन्ते ब्राह्मणो भगवन्तं एतदवोच “नत्थि यो मरणधम्मो समानो न भायति, न सन्तासं आपज्जति मरणस्सा”ति । तस्मिं भन्ते वत्थुस्मिं “अत्थि ब्राह्मण मरणधम्मो समानो भायति, सन्तासं आपज्जति मरणस्स । अत्थि पन ब्राह्मण मरणधम्मो समानो न भायति, न सन्तासं आपज्जति मरणस्सा”ति एवमादिना भन्ते भगवता भासितं ।

सोतानुगतसुत्त

पु — महावग्गे पन आवुसो पठमं सोतानुगतसुत्तं भगवता कथं भासितं ।

वि — महावग्गे भन्ते पठमं सोतानुगतसुत्तं “सोतानुगतानं भिक्खवे धम्मनं वचसा परिचितानं मनसानुपेक्खितानं दिट्ठिया सुप्पटिविद्धानं चत्तारो आनिसंसा पाटिकङ्का”ति एवमादिना भगवता भासितं ।

अयं वा सो धम्मविनयो, यत्थाहं पुब्बे ब्रह्मचरियं अचरिं ।

भद्वियसुत्त

पु — अङ्गुत्तरनिकाये आवुसो चतुक्कनिपाते महावग्गे ततियं भद्वियसुत्तं भगवता कथं कं आरब्भ किस्मिं वत्थुस्मिं कथञ्च भासितं ।

वि — वेसालियं भन्ते भद्वियं लिच्छवि आरब्भ भासितं । भद्वियो भन्ते लिच्छवि भगवन्तं एतदवोच “सुतं मेतं भन्ते ‘मायावी समणो गोतमो आवट्ठनिं मायं जानाति, याय अज्जतित्थियानं सावके आवट्ठेती”ति । ये ते भन्ते एवमाहं सु ‘मायावी समणो गोतमो आवट्ठनिं मायं जानाति, याय अज्जतित्थियानं सावके आवट्ठेती”ति...पे०... अनब्भक्खातुकामा हि मयं भन्ते भगवन्तं”न्ति । तस्मिं भन्ते वत्थुस्मिं “एथ तुम्हे भद्विय मा अनुस्सवेन मा परम्पराय मा इतिकिराय मा पिटकसम्पदानेन मा तक्कहेतु मा नयहेतु मा आकारवितक्केन मा दिट्ठिनिज्झानक्खन्तिया मा भब्बरूपताय मा समणो नो गरूति । यदा तुम्हे भद्विय अत्तनाव जानेय्याथ ‘इमे धम्मा अकुसला, इमे धम्मा सावज्जा, इमे धम्मा विज्जू गरहिता, इमे धम्मा समत्ता

समादिन्ना अहिताय दुक्खाय संवत्तन्ती'ति । अथ तुम्हे भद्विय पजहेय्याथा'ति एवमादिना भगवता भासितं ।

पु — इमिस्सा च पन आवुसो देसनाय देसिताय भद्वियस्स लिच्छविस्स कीदिसो धम्मसवनानिसंसो अधिगतो । कथञ्च नं भगवा अनुयुज्जित्वा तं वचनं विनिवेठेसि ।

वि — इमिस्सा भन्ते धम्मदेसनाय देसिताय भद्वियस्स लिच्छविस्स सोतापत्तिफलसङ्घातो धम्मसवनानिसंसो अधिगतो । अपि नु ताहं भद्विय एवं अवचं “एहि मे त्वं भद्विय सावको होहि, अहं सत्था भविस्सामी”ति एवमादिना च नं भन्ते भगवा पटिपुच्छित्वा अनुयुज्जित्वा तं वचनं विनिवेठेसि ।

मल्लिकादेवीसुत्त

पु — तत्थेव आवुसो सत्तमं मल्लिकादेवीसुत्तं भगवता कथं कं आरब्भ किस्मिं वत्थुस्मिं कथञ्च भासितं ।

वि — सावत्थियं भन्ते मल्लिकादेविं आरब्भ भासितं । मल्लिका भन्ते देवी भगवन्तं एतदवोच “को नु खो भन्ते हेतु को पच्चयो, येन मिधेकच्चो मातुगामो दुब्बण्णा च होति दुरूपा सुपापिका दस्सनाय, दलिद्वा च होति अप्पस्सका अप्पभोगा अप्पेसक्खा च...पे०... को पन भन्ते हेतु को पच्चयो, येन मिधेकच्चो मातुगामो अभिरूपा च होति दस्सनीया पासादिका परमाय वण्णपोक्खरताय समन्नागता, अड्ढा च होति महद्दना महाभोगा महेसक्खा चा”ति । तस्मिं भन्ते वत्थुस्मिं “इध मल्लिके मातुगामो कोधना होति उपायासबहुला”ति एवमादिना भगवता भासितं ।

दसकम्मसुत्त

पु — अङ्गुत्तरनिकाये आवुसो चतुक्कनिपाते सप्पुरिसवग्गे चतुत्थं दसकम्मसुत्तं भगवता कथं भासितं ।

वि — सप्पुरिसवग्गे भन्ते चतुत्थं दसकम्मसुत्तं “असप्पुरिसञ्च वो भिक्खवे देसेस्सामि असप्पुरिसेन असप्पुरिसतरञ्च सप्पुरिसञ्च सप्पुरिसेन सप्पुरिसतरञ्च, तं सुणाथ साधुकं मनसि करोथा”ति एवमादिना भगवता भासितं ।

परिसासुत्त

पु — तत्थेव आवुसो परिसावग्गे पठमं परिसासुत्तं भगवता कथं भासितं ।

वि — परिसावग्गे भन्ते पठमं परिसासुत्तं “चत्तारोमे भिक्खवे परिसदूसना । कतमे चत्तारो, भिक्खु भिक्खवे दुस्सीलो पापधम्मो परिसदूसनो, भिक्खुनी भिक्खवे दुस्सीला पापधम्मा परिसदूसना, उपासको भिक्खवे दुस्सीलो पापधम्मो परिसदूसनो, उपासिका भिक्खवे दुस्सीला पापधम्मा परिसदूसना । इमे खो भिक्खवे चत्तारो परिसदूसना”ति एवमादिना भगवता भासितं ।

सेखबलवग्ग

संखित्तसुत्त

पु — पञ्चकनिपाते पन आवुसो पठमे सेखबलवगगे पठमं संखित्तसुत्तं भगवता कथं भासितं ।

वि — सावत्थियं भन्ते सम्बहुले भिक्खू आरब्भ “पञ्चिमानि भिक्खवे सेखबलानि । कतमानि पञ्च, सद्भाबलं हिरीबलं ओत्तप्पबलं वीरियबलं पज्जाबलं । इमानि खो भिक्खवे पञ्च सेखबलानी”ति एवमादिना भगवता भासितं ।

दुक्खसुत्त

पु — तत्थेव आवुसो ततियं दुक्खसुत्तं भगवता कथं भासितं ।

वि — ततियं भन्ते दुक्खसुत्तं “पञ्चहि भिक्खवे धम्मेहि समन्नागतो भिक्खु दिट्ठेव धम्मे दुक्खं विहरति सविघातं सउपायासं सपरिळाहं कायस्स च भेदा परं मरणा दुग्गति पाटिकङ्का । कतमेहि पञ्चहि, इध भिक्खवे भिक्खु असद्भो होति अहिरिको होति, अनोत्तप्पी होति, कुसीतो होति, दुप्पज्जो होती”ति एवमादिना भगवता भासितं ।

समापत्तिसुत्त

पु — तत्थेव आवुसो छट्ठं समापत्तिसुत्तं भगवता कथं भासितं ।

वि — छट्ठं भन्ते समापत्तिसुत्तं “न ताव भिक्खवे अकुसलस्स समापत्ति होति, याव सद्भा पच्चुपट्ठिता होति कुसलेसु धम्मेसु । यतो च खो भिक्खवे सद्भा अन्तरहिता होति असद्ध्यं परियुट्ठाय तिट्ठति, अथ अकुसलस्स समापत्ति होती”ति एवमादिना भगवता भासितं ।

कामसुत्त

पु — तत्थेव आवुसो सत्तमं कामसुत्तं भगवता कथं भासितं ।

वि — सत्तमं भन्ते कामसुत्तं “येभ्य्येन भिक्खवे सत्ता कामेसु लळिता । असितब्बाभङ्गिं भिक्खवे कुलपुत्तो ओहाय अगारस्मा अनगारियं पब्बजितो होति, सद्भापब्बजितो कुलपुत्तोति अलं वचनाया”ति एवमादिना भगवता भासितं ।

विमुत्तायतनसुत्त

पु — अङ्गुत्तरनिकाये पञ्चकनिपाते पञ्चङ्गिकवगगे छट्ठं विमुत्तायतनसुत्तं भगवता कथं भासितं ।

वि — पञ्चङ्गिकवगगे भन्ते छट्ठं विमुत्तायतनसुत्तं “पञ्चिमानि भिक्खवे विमुत्तायतनानि, यत्थ भिक्खुनो अप्पमत्तस्स आतापिनो पहितत्तस्स विहरतो अविमुत्तं वा चित्तं विमुच्चति, अपरिक्खीणा वा आसवा परिक्खयं गच्छन्ति, अननुप्पत्तं वा अनुत्तरं योगक्खेमं अनुपापुणाती”ति एवमादिना भगवता भासितं ।

चङ्कमसुत्त

पु — तत्थेव आवुसो नवमं चङ्कमसुत्तं भगवता कथं भासितं ।

वि — नवमं भन्ते चङ्कमसुत्तं “पञ्चिमे भिक्खवे चङ्कमे आनिसंसा । कतमे पञ्च, अद्धानक्खमो होति, पधानक्खमो होति, अप्पाबाधो होति, असितं पीतं खायितं सायितं सम्मा परिणामं गच्छति, चङ्कमाधिगतो समाधि चिरद्वितिको होति । इमे खो भिक्खवे पञ्च चङ्कमे आनिसंसा”ति एवं खो भन्ते भगवता भासितं ।

सुमनसुत्त

पु — सुमनवग्गे पन आवुसो पठमं सुमनसुत्तं भगवता कथं कं आरब्ध किस्मिं वत्थुस्मिं कथञ्च भासितं ।

वि — सावत्थियं भन्ते सुमनं राजकुमारिं आरब्ध भासितं । सुमना भन्ते राजकुमारी भगवन्तं एतदवोच “इधस्सु भन्ते भगवतो द्वे सावका समसद्दा समसीला समपञ्जा एको दायको एको अदायको । ते कायस्स भेदा परं मरणा सुगतिं सगं लोकं उपपज्जेय्युं । देवभूतानं पन नेसं भन्ते सिया विसेसो सिया नानाकरण”न्ति । तस्मिं भन्ते वत्थुस्मिं “यो सो सुमने दायको, सो अम्हं अदायकं देवभूतो समानो पञ्चहि ठानेहि अधिगण्हाति, दिब्बेन आयुना दिब्बेन वण्णेन दिब्बेन सुखेन दिब्बेन यसेन दिब्बेन आधिपतेय्येन । यो सो सुमने दायको, सो अम्हं अदायकं देवभूतो समानो इमेहि पञ्चहि ठानेहि अधिगण्हाती”ति एवमादिना भन्ते भगवता भासितं ।

“यथापि चन्दो विमलो, गच्छं आकासधातुया ।
सब्बे तारागणे लोके, आभाय अतिरोचति ।
तथेव सीलसम्पन्नो, सद्दो पुरिसपुग्गलो ।
सब्बे मच्छरिनो लोके, चागेन अतिरोचति” —

उग्गहसुत्त

पु — तत्थेव आवुसो ततियं उग्गहसुत्तं भगवता कथं कं आरब्ध किस्मिं वत्थुस्मिं कथञ्च भासितं ।

वि — ततियं भन्ते उग्गहसुत्तं भद्विये उग्गहं मेण्डकनत्तारं आरब्ध भासितं । उग्गहो भन्ते मेण्डकनत्ता भगवन्तं एतदवोच “इमा मे भन्ते कुमारियो पतिकुलानि गमिस्सन्ति, ओवदतु तासं भन्ते भगवा, अनुसासतु तासं भन्ते भगवा, यं तासं अस्स दीघरत्तं हिताय सुखाया”ति । तस्मिं भन्ते वत्थुस्मिं “तस्मातिह कुमारियो एवं सिक्खितब्बं” यस्स वो मातापितरो भत्तुनो दस्सन्ति अत्थकामा हितेसिनो अनुकम्पका अनुकम्पं उपादाय, तस्स भविस्साम पुब्बुट्ठायिनो पच्छानिपातिनियो किं कारपटिस्साविनियो मनापचारिनियो पियवादिनियो”ति । एवञ्च वो कुमारियो सिक्खितब्बं”न्ति एवमादिना भगवता भासितं ।

सीहसेनापतिसुत्त

पु — अङ्गुत्तरनिकाये आवुसो पञ्चकनिपाते सुमनवग्गे चतुत्थं सीहसेनापतिसुत्तं भगवता कथं कं आरब्ध किस्मिं वत्थुस्मिं कथञ्च भासितं ।

वि — वेसालियं भन्ते सीहं सेनापतिं आरब्ध भासितं । सीहो भन्ते सेनापति भगवन्तं एतदवोच “सक्का नु खो भन्ते सन्दिट्ठिकं दानफलं पञ्जापेतु”न्ति । तस्मिं भन्ते वत्थुस्मिं “सक्का सीह, दायको सीह दानपतिं बहूना जनस्स पियो होति

मनापो'ति एवमादिना भगवता भासितं ।

कालदानसुत्त

पु — तत्थेव आवुसो छट्ठं कालदानसुत्तं भगवता कथं भासितं ।

वि — छट्ठं भन्ते कालदानसुत्तं “पञ्चिमानि भिक्खवे कालदानानि । कतमानि पञ्च, आगन्तुकस्स दानं देति, गमिकस्स दानं देति, गिलानस्स दानं देति, दुब्भिक्खे दानं देति, यानि तानि नवसस्सानि नवफलानि, तानि पठमं सीलवन्तेसु पतिट्ठापेति । इमानि खो भिक्खवे पञ्च कालदानानी”ति एवमादिना भगवता भासितं ।

भोजनसुत्त

पु — तत्थेव आवुसो सत्तमं भोजनसुत्तं भगवता कथं भासितं ।

वि — सत्तमं भन्ते भोजनसुत्तं “भोजनं भिक्खवे ददमानो दायको पटिग्गाहकानं पञ्च ठानानि देति । कतमानि पञ्च, आयुं देति, वण्णं देति, सुखं देति, बलं देति, पटिभानं देति । आयुं खो पन दत्त्वा आयुस्स भागी होति दिब्बस्स वा मानुसस्स वा”ति एवमादिना भगवता भासितं ।

पुत्तसुत्त

पु — तत्थेव आवुसो नवमं पुत्तसुत्तं भगवता कथं भासितं ।

वि — नवमं भन्ते पुत्तसुत्तं “पञ्चिमानि भिक्खवे ठानानि सम्पस्सन्तो माभापितरो पुत्तं इच्छन्ति कुले जायमानं । कतमानि पञ्च,

भतो वा नो भरिस्सति, किच्चं वा नो करिस्सति, कुलवंसो चिरं ठस्सति, दायज्जं पटिपज्जिस्सती”ति एवमादिना भगवता भासितं ।

नारदसुत्त

पु — मुण्डराजवग्गे पनावुसो दसमं नारदसुत्तं कथं कं आरब्भ किस्मिं वत्थुस्मिं केन कथञ्च भासितं ।

वि — पाटलिपुत्ते भन्ते मुण्डं राजानं आरब्भ भासितं । मुण्डस्स भन्ते रज्जो भद्दा देवी कालङ्कता होति पिया मनापा । सो भद्दाय देविया कालङ्कताय पियाय मनापाय नेव न्हायति न विलिम्पति न भत्तं भुज्जति, न कम्मन्तं पयोजेति, रत्तिन्दिवं भद्दाय देविया सरीरे अज्झोमुच्छितो । तस्मिं भन्ते वत्थुस्मिं “पञ्चिमानि महाराज अलब्भनीयानि ठानानि समणेन वा ब्राह्मणेन वा देवेन वा मारेन वा ब्रह्मना वा केनचि वा लोकस्मि”न्ति एवमादिना भन्ते आयस्मता नारदत्थेरेन रज्जो पसेनदिस्स कोसलस्स भगवता देसितनियामेन देसितं ।

को नामो अयं भन्ते धम्मपरियायो ।

तग्घ भन्ते सोकसल्लहरणो ।

समयसुत्त

पु — अङ्गुत्तरनिकाये आवुसो पञ्चकनिपाते नीवरणवग्गे चतुत्थं समयसुत्तं भगवता कथं भासितं ।

वि — नीवरणवग्गे भन्ते चतुत्थं समयसुत्तं “पञ्चिमे भिक्खवे असमया पधानाय । कतमे पञ्च, इध भिक्खवे भिक्खु जिण्णो होति जरायाभिभूतो । अयं भिक्खवे पठमो असमयो पधानाया”ति एवमादिना भगवता भासितं ।

ठानसुत्त

पु — तत्थेव आवुसो सत्तमं ठानसुत्तं भगवता कथं भासितं ।

वि — सत्तमं भन्ते ठानसुत्तं “पञ्चिमानि भिक्खवे ठानानि अभिण्हं पच्चवेक्खितब्बानि इत्थिया वा पुरिसेन वा गहट्ठेन वा पब्बजितेन वा । कतमानि पञ्च, जराधम्मोहि जरं अनतीतोति अभिण्हं पच्चवेक्खितब्बं इत्थिया वा पुरिसेन वा गहट्ठेन वा पब्बजितेन वा”ति एवमादिना भगवता भासितं ।

धम्मविहारीसुत्त

पु — योधाजीववग्गे पनावुसो ततियं धम्मविहारिसुत्तं भगवता कथं भासितं ।

वि — योधाजीववग्गे भन्ते ततियं धम्मविहारिसुत्तं “इध भिक्खु भिक्खु धम्मं परियापुणाति सुत्तं गेय्यं वेय्याकरणं गाथं उदानं दुतिवुत्तकं जातकं अब्भुतधम्मं वेदल्लं, सो ताय धम्मपरियत्तिया दिवसं अतिनामेति, रिञ्चति पटिसल्लानं, नानुयुञ्जति अञ्जत्तं चेतोसमथं । अयं वुच्चति भिक्खु भिक्खु परियत्तिबहुलो नो धम्मविहारी”ति एवमादिना भन्ते भगवता भासितं ।

धम्मविहारी धम्मविहारीति भन्ते वुच्चति, कित्तावता नु खो भन्ते भिक्खु धम्मविहारी होति ।

दुतियअनागतभयसुत्त

पु — अङ्गुत्तरनिकाये आवुसो पञ्चकनिपाते योधाजीववग्गे अट्ठमं दुतियअनागतभयसुत्तं भगवता कथं भासितं ।

वि — योधाजीववग्गे भन्ते अट्ठमं दुतियअनागतभयसुत्तं “पञ्चिमानि भिक्खवे अनागतभयानि सम्पस्समानेन अलमेव भिक्खुना अप्पमत्तेन आतापिना पहितत्तेन विहरितुं अप्पत्तस्स पत्तिया अनधिगतस्स अधिगमाय असच्छिकतस्स सच्छिकिरियाया”ति एवमादिना भगवता भासितं ।

ततियअनागतभयसुत्त

पु — तत्थेव आवुसो नवमं ततियअनागतभयसुत्तं भगवता कथं भासितं ।

वि — तत्थेव भन्ते नवमं कतियअनागतभयसुत्तं “पञ्चिमानि भिक्खवे अनागतभयानि एतरहि असमुप्पन्नानि आयतिं समुप्पज्जिस्सन्ति, तानि वो पटिबुज्झितब्बानि, पटिबुज्झित्वा च तेसं पहानाय वायमितब्बं । कतमानि पञ्च, भविस्सन्ति भिक्खवे भिक्खू अनागतमद्धानं अभावितकाया अभावितसीला अभावितचित्ता अभावितपज्जा”ति एवमादिना भगवता भासितं ।

चतुत्थअनागतभयसुत्त

पु — अङ्गुत्तरनिकाये आवुसो पञ्चकनिपाते योधाजीववग्गे दसमं चतुत्थअनागतभयसुत्तं भगवता कथं भासितं ।

वि — योधाजीववग्गे भन्ते दसमं चतुत्थअनागतभयसुत्तं “पञ्चिमानि भिक्खवे अनागतभयानि एतरहि असमुप्पन्नानि आयतिं समुप्पज्जिस्सन्ति, तानि वो पटिबुज्झितब्बानि, पटिबुज्झित्वा च तेसं पहानाय वायमितब्बं”न्ति एवमादिना भगवता भासितं ।

ककुधवग्ग

सीहसुत्त

पु — ककुधवग्गे आवुसो नवमं सीहसुत्तं भगवता कथं भासितं ।

वि — ककुधवग्गे भन्ते नवमं सीहसुत्तं “सीहो भिक्खवे मिगराजा सायन्हसमयं आसया निक्खमति, आसया निक्खमित्वा विजम्भति, विजम्भित्वा समन्ता चतुदिसं अनुविलोकेति, समन्ता चतुदिसं अनुविलोकेत्वा तिक्खत्तुं सीहनादं नदती”ति एवमादिना भगवता भासितं ।

अन्धकविन्दवग्ग

कुलूपकसुत्त

पु — अन्धकविन्दवग्गे पन आवुसो “पठमं कुलूपकसुत्तं भगवता कथं भासितं ।

वि — अन्धकविन्दवग्गे भन्ते पठमं कुलूपकसुत्तं “पञ्चहि भिक्खवे धम्मोहि समन्नागतो कुलूपको भिक्खु कुलेसु अप्पियो च होति अमनापो च अगुरु च अभावनीयो चा”ति एवमादिना भन्ते भगवता भासितं ।

अन्धकविन्दसुत्त

पु — तत्थेव आवुसो चतुत्थं अन्धकविन्दसुत्तं भगवता कथं कं आरब्ध कथञ्च भासितं ।

वि — मगधेसु भन्ते अन्धकविन्दे आयस्मन्तं आनन्दं आरब्ध “ये ते आनन्द भिक्खू नवा अचिरपब्बजिता अधुनागता इमं धम्मविनयं, ते वो आनन्द भिक्खू पञ्चसु धम्मेषु समादपेतब्बा निवेसेतब्बा पतिट्ठापेतब्बा”ति एवमादिना भगवता भासितं ।

गिलानवग्ग

सतिसूपड्डितसुत्त

पु — अङ्गुत्तरनिकाये आवुसो पञ्चकनिपाते गिलानवग्गे दुतियं सतिसूपड्डितसुत्तं भगवता कथं भासितं ।

वि — गिलानवग्गे भन्ते दुतियं सतिसूपड्डितसुत्तं “यो हि कोचि भिक्खवे भिक्खु वा भिक्खुनी वा पञ्च धम्मे भावेति, पञ्च धम्मे बहुलीकरोति, तस्स द्विन्नं फलानं अज्जतरं फलं पाटिकङ्खं ‘दिट्ठेव धम्मे अज्जा, सति वा उपादिसेसे अनागामिता’ । कतमे पञ्च, इध भिक्खवे भिक्खुनो अज्जत्तज्जेव सतिसूपड्डिता होती”ति एवमादिना भगवता भासितं ।

उपट्ठाकसुत्त

पु — तत्थेव आवुसो ततियं उपट्ठाकसुत्तं भगवता कथं भासितं ।

वि — ततियं भन्ते उपट्ठाकसुत्तं “पञ्चहि भिक्खवे धम्मेहि समन्नागतो गिलानो दूपट्ठाको होति । कतमेहि पञ्चहि, असप्पायकारी होति, सप्पाये मत्तं न जानाति, भेसज्जं नप्पटिसेविता होती”ति एवमादिना भगवता भासितं ।

अनायुस्सासुत्त

पु — तत्थेव आवुसो पञ्चमं अनायुस्सासुत्तं भगवता कथं भासितं ।

वि — पञ्चमं भन्ते अनायुस्सासुत्तं “पञ्चिमे भिक्खवे धम्मा अनायुस्सा । कतमे पञ्च, असप्पायकारी होति, सप्पाये मत्तं न जानाति, अपरिणतभोजी च होति, अकालचारी च होति, अब्रह्मचारी च । इमे खो भिक्खवे पञ्च धम्मा अनायुस्सा”ति एवमादिना भगवता भासितं ।

समणसुखसुत्त

पु — तत्थेव आवुसो अट्ठमं समणसुखसुत्तं भगवता कथं भासितं ।

वि — अट्ठमं भन्ते समणसुखसुत्तं “पञ्चिमानि भिक्खवे समणदुक्खानि । कतमानि पञ्च, इध भिक्खवे भिक्खु असन्तुट्ठो होति इतरीतरेन चीवरेन, असन्तुट्ठो होति इतरीतरेन पिण्डपातेन, असन्तुट्ठो होति इतरीतरेन सेनासनेन, असन्तुट्ठो होति इतरीतरेन गिलानपच्चयभेसज्जपरिक्खारेन, अनभिरतो च ब्रह्मचरियं चरति । इमानि खो भिक्खवे पञ्च समणदुक्खानी”ति एवमादिना भगवता भासितं ।

व्यसनसुत्त

पु — तत्थेव आवुसो दसमं व्यसनसुत्तं भगवता कथं भासितं ।

वि — दसमं भन्ते व्यसनसुत्तं “पञ्चिमानि भिक्खवे व्यसनानि । कतमानि पञ्च, जातिव्यसनं भोगव्यसनं रोगव्यसनं सीलव्यसनं दिट्ठिव्यसनं”न्ति एवमादिना भगवता भासितं ।

राजवग्ग

पथ्यनासुत्त

पु — राजवग्गे पन आवुसो छट्ठं पथ्यनासुत्तं भगवता कथं भासितं ।

वि — राजवग्गे भन्ते छट्ठं पथ्यनासुत्तं “पञ्चहि भिक्खवे अङ्गेहि समन्नागतो रज्जो खत्तियस्स मुद्गावसित्तस्स जेट्ठो पुत्तो ओपरज्जं पथ्येती”ति एवमादिना भगवता भासितं ।

सप्पुरिसदानसुत्त

पु — तिकण्डकीवग्गे आवुसो अट्ठमं सप्पुरिसदानसुत्तं भगवता कथं भासितं ।

वि — तिकण्डकीवग्गे भन्ते अट्ठमं सप्पुरिसदानसुत्तं “पञ्चिमानि भिक्खवे सप्पुरिसदानानि । कतमानि पञ्च, सद्भाय दानं देति, सक्कच्चं दानं देति, कालेन दानं देति, अनुग्गहितचित्तो दानं देति, अत्तानञ्च परञ्च अनुपहच्च दानं देती”ति एवमादिना भगवता भासितं ।

सद्धम्मवग्ग

पठमसम्मत्तनियामसुत्त

पु — सद्धम्मवग्गे पन आवुसो पठमं सम्मत्तनियामसुत्तं भगवता कथं भासितं ।

वि — सद्धम्मवग्गे भन्ते पठमं सम्मत्तनियामसुत्तं “पञ्चहि भिक्खवे धम्मेहि समन्नागतो सुनक्खोपि सद्धम्मं अभब्बो नियामं ओक्कमित्तुं कुसलेसु धम्मेसु सम्मतं । कतमेहि पञ्चहि, कथं परिभोति, कथिकं परिभोति, अत्तानं परिभोती”ति एवमादिना भगवता भासितं ।

पठमसद्धम्मसम्मोससुत्त

पु — तत्थेव आवुसो चतुत्थं पठमसद्धम्मसम्मोससुत्तं भगवता कथं भासितं ।

वि — तत्थेव भन्ते चतुत्थं पठमसद्धम्मसम्मोससुत्तं “पञ्चिमे भिक्खवे धम्मा सद्धम्मस्स सम्मोसाय अन्तरधानाय संवत्तन्ति । कतमे पञ्च, इध भिक्खवे भिक्खू न सक्कच्चं धम्मं सुणन्ति, न सक्कच्चं धम्मं परियापुणन्ति, न सक्कच्चं धम्मं धारेन्ति, न सक्कच्चं धातानं धम्मानं अत्थं उपपरिक्खन्ति, न सक्कच्चं अत्थमञ्जाय धम्ममञ्जाय धम्मनुधम्मं पटिपज्जन्ति । इमे खो भिक्खवे पञ्च धम्मा सद्धम्मस्स सम्मोसाय अन्तरधानाय संवत्तन्ती”ति एवमादिना भगवता भासितं ।

दुतियसद्धम्मसम्मोससुत्त

पु — तत्थेव आवुसो पञ्चमं दुतियसद्धम्मसम्मोससुत्तं भगवता कथं भासितं ।

वि — तत्थेव भन्ते पञ्चमं दुतियसद्धम्मसम्मोससुत्तं “पञ्चिमे भिक्खवे धम्मा सद्धम्मस्स सम्मोसाय अन्तरधानाय संवत्तन्ति । कतमे पञ्च, इध भिक्खवे भिक्खू धम्मं न परियापुणन्ति सुत्तं गेय्यं वेय्याकरणं गाथं उदानं इतिवुत्तकं जातकं अब्भुतधम्मं वेदल्लं । अयं भिक्खवे पठमो धम्मो सद्धम्मस्स सम्मोसाय अन्तरधानाय संवत्तती”ति एवमादिना भगवता भासितं ।

ततियसद्धम्मसम्मोससुत्त

पु — तत्थेव आवुसो छट्ठं ततियसद्धम्मसम्मोससुत्तं भगवता कथं भासितं ।

वि — तत्थेव भन्ते छट्ठं ततियसद्धम्मसम्मोससुत्तं “पञ्चिमे भिक्खवे धम्मा सद्धम्मस्स सम्मोसाय अन्तरधानाय संवत्तन्ति । कतमे पञ्च, इध भिक्खवे भिक्खू दुग्गहितं सुत्तन्तं परियापुणन्ति दुन्निक्खित्तहि पदब्यञ्जनेहि । दुन्निक्खित्तस्स भिक्खवे पदब्यञ्जनस्स अत्थोपि दुन्नयो होति । अयं भिक्खवे पठमो धम्मो सद्धम्मस्स सम्मोसाय अन्तरधानाय संवत्तती”ति एवमादिना भगवता भासितं ।

दुक्कतासुत्त

पु — अङ्गुत्तरनिकाये आवुसो पञ्चकनिपाते सद्धम्मवग्गे सत्तमं दुक्कथासुत्तं भगवता कथं भासितं ।

वि — सद्धम्मवग्गे भन्ते सत्तमं दुक्कथासुत्तं “पञ्चन्नं भिक्खवे पुग्गलानं कथा दुक्कथा पुग्गले पुग्गलं उपनिधाय । कतमेसं पञ्चन्नं, अस्सद्धस्स भिक्खवे सद्धाकथा दुक्कथा, दुस्सीलस्स सीलकथा दुक्कथा, अप्पस्सुतस्स बाहुसच्चकथा दुक्कथा, मच्छरिस्स चागकथा दुक्कथा, दुप्पञ्जस्स पञ्जाकथा दुक्कथा”ति एवमादिना भगवता भासितं ।

उदायीसुत्त

पु — तत्थेव आवुसो नवमं उदायिसुत्तं भगवता कथं कं आरब्भ किस्मिं वत्थुस्मिं कथञ्च भासितं ।

वि — कोसम्बियं भन्ते आयस्मन्तं उदायिं आरब्भ भासितं । आयस्मा भन्ते उदायी महतिया गीहिपरिसाय परिवुतो धम्मं देसेन्तो निसिन्नो होति । अद्दसा खो आयस्मा आनन्दो आयस्मन्तं उदायिं महतिया गीहिपरिसाय परिवुतं धम्मं देसेन्तं निसिन्नं । दिस्वा येन भगवा तेनुपसङ्कमि, उपसङ्कमित्वा भगवन्तं अभिवादेत्वा एकमन्तं निसीदि । एकमन्तं निसिन्नो खो आयस्मा आनन्दो भगवन्तं एतदवोच “आयस्मा भन्ते उदायी महतिया गीहिपरिसाय परिवुतो धम्मं देसेती”ति । तस्मिं भन्ते वत्थुस्मिं “न खो आनन्द सुकरं परेसं धम्मं देसेतुं, परेसं आनन्द धम्मं देसेन्तेन पञ्च धम्मे अज्झत्तं उपट्ठापेत्वा परेसं धम्मो देसेतब्बो”ति एवमादिना भगवता भासितं ।

आघातवग्ग

पठमआघातपटिविनयसुत्त

पु — आघातवग्गे पन आवुसो पठमं आघातपटिविनयसुत्तं भगवता कथं भासितं ।

वि — आघातवग्गे भन्ते पठमं आघातपटिविनयसुत्तं “पञ्चिमे भिक्खवे आघातपटिविनया, यत्थ भिक्खुनो उप्पन्नो आघातो सब्बसो पटिविनेतब्बो । कतमे पञ्च, यस्मिं भिक्खवे पुग्गले आघातो जायेथ, मेत्ता तस्मिं पुग्गले भावेतब्बा, एवं तस्मिं पुग्गले आघातो पटिविनेतब्बो”ति एवमादिना भगवता भासितं ।

उपासकवग्ग

चण्डालसुत्त

पु — उपासकवग्गे पन आवुसो पञ्चमं चण्डालसुत्तं भगवता कथं भासितं ।

वि — उपासकवग्गे भन्ते पञ्चमं चण्डालसुत्तं “पञ्चहि भिक्खवे धम्मोहि समन्नागतो उपासको उपासकचण्डालो च होति उपासकमलञ्च उपासकपतिकुट्टो चा”ति एवमादिना भगवता भासितं ।

पीतिसुत्त

पु — तत्थेव आवुसो छट्ठं पीतिसुत्तं भगवता कथं कं आरब्भ कथञ्च भासितं ।

वि — छट्ठं भन्ते पीतिसुत्तं सावत्थियं अनाथपिण्डिकं गहपतिं आरब्भ “तुम्हे खो गहपति भिक्खुसङ्घं पच्चुपट्टिता चीवर पिण्डपात सेनासन गिलानपच्चयभेसज्जपरिक्खारेन । न खो गहपति तावतकेनेव तुट्ठि करणीया “मयं भिक्खुसङ्घं पच्चुपट्टिता चीवरपिण्डपातसेनासनगिलान पच्चय भेसज्जपरिक्खारेना”ति । तस्मातिह गहपति एवं सिक्खितब्बं “किन्दि मयं कालेन कालं पविवेकं पीतिं उपसम्पज्ज विहरेय्यामा”ति एवमादिना भगवता भासितं ।

वणिज्जासुत्त

पु — तत्थेव आवुसो सत्तमं वणिज्जासुत्तं भगवता कथं भासितं ।

वि — तत्थेव भन्ते सत्तमं वणिज्जासुत्तं “पञ्चिमा भिक्खवे वणिज्जा उपासकेन अकरणीया । कतमा पञ्च, सत्थवणिज्जा सत्तवणिज्जा मंसवणिज्जा मज्जवणिज्जा विसवणिज्जा । इमा खो भिक्खवे पञ्च वणिज्जा उपासकेन अकरणीया”ति एवं खो भन्ते भगवता भासितं ।

गवेसीसुत्त

पु — तत्थेव आवुसो दसमं गवेसीसुत्तं भगवता कथं कं आरब्भ किस्मिं वत्थुस्मिं कथञ्च भासितं ।

वि — दसमं भन्ते गवेसीसुत्तं कोसलेसु आयस्मन्तं आनन्दत्थेरं धम्मभण्डागारिकं आरब्भ भासितं । आयस्मा भन्ते आनन्दत्थेरो धम्मभण्डागारिको भगवन्तं एतदवोच “को नु खो भन्ते हेतु को पच्चयो भगवतो सितस्स पातुकम्माय, न अकारणेन तथागता सितं पातुकरोन्ती”ति । तस्मिं भन्ते वत्थुस्मिं “भूतपुब्बं आनन्द इमस्मिं पदेसे नगरं अहोसि इद्दञ्चेव फीतञ्च बहुजनं आकिण्णमनुस्सं, तं खो पनानन्द नगरं कस्सपो भगवा अरहं सम्मासम्बुद्धो उपनिस्साय विहासी”ति एवमादिना भगवता भासितं ।

वाचासुत्त

पु — ब्राह्मणवग्गे आवुसो अट्ठमं वाचासुत्तं भगवता कथं भासितं ।

वि — ब्राह्मणवग्गे भन्ते अट्ठमं वाचासुत्तं “पञ्चहि भिक्खवे धम्महि समन्नागता वाचा सुभासिता होति नो दुब्भासिता, अनवज्जा च अननुवज्जा च विज्जूनं । कतमेहि पञ्चहि, कालेन भासिता होति, सच्चा च भासिता होति, सण्हा च भासिता होति, अत्थसंहिता च भासिता होति, मेत्ताचित्तेन च भासिता होति, इमेहि खो भिक्खवे पञ्चहि अङ्गेहि समन्नागता वाचा सुभासिता होति नो दुब्भासिता, अनवज्जा च अननुवज्जा च विज्जून”न्ति एवं खो भन्ते भगवता भासितं ।

कुलसुत्त

पु — तत्थेव आवुसो नवमं कुलसुत्तं भगवता कथं भासितं ।

वि — तत्थेव भन्ते नवमं कुलसुत्तं “यं भिक्खवे सीलवन्तो पब्बजिता कुलं उपसङ्कमन्ति, तत्थ मनुस्सा पञ्चहि ठानेहि बहुं पुज्जं पसवन्ति । कतमेहि पञ्चहि, यस्मिं भिक्खवे समये सीलवन्ते पब्बजिते कुलं उपसङ्कमन्ते मनुस्सा दिस्वा चित्तानि पसादेन्ति, सग्गसंवत्तनिकं भिक्खवे तं कुलं तस्मिं समये पटिपदं पटिपन्नं होती”ति एवमादिना भगवता भासितं ।

किमिलवग्ग

धम्मस्सवनसुत्त

पु — किमिलवग्गे पन आवुसो दुतियं धम्मस्सवनसुत्तं भगवता कथं भासितं ।

वि — किमिलवग्गे भन्ते दुतियं धम्मस्सवनसुत्तं “पञ्चिमे भिक्खवे आनिसंसा धम्मस्सवने । कतमे पञ्च, अस्सुतं सुणाति, सुतं परियोदापेति, कङ्खं वितरति, दिट्ठिं उजुं करोति, चित्तमस्स पसीदति, इमे खो भिक्खवे पञ्च आनिसंसा धम्मस्सवने”ति एवं खो भन्ते भगवता भासितं ।

अक्कोसकवग्ग

अक्खन्तिसुत्त

पु — अक्कोसकवग्गे पन आवुसो पञ्चमं अक्खन्तिसुत्तं भगवता कथं भासितं ।

वि — अक्कोसकवग्गे भन्ते पञ्चमं अक्खन्तिसुत्तं “पञ्चिमे भिक्खवे आदीनवा अक्खन्तिया । कतमे पञ्च, बहूनो जनस्स अप्पियो होति अमनापो, वेरबहुलो च होति, वज्जबहुलो च, सम्मूळ्हो कालं करोति, कायस्स भेदा परं मरणा अपायं दुग्गतिं विनिपातं निरयं उपपज्जती”ति एवमादिना भगवता भासितं ।

अपासादिकसुत्त

पु — तत्थेव आवुसो अट्ठमं अपासादिकसुत्तं भगवता कथं भासितं ।

वि — तत्थेव भन्ते अट्ठमं अपासादिकसुत्तं “पञ्चिमे भिक्खवे आदीनवा अपासादिके । कतमे पञ्च, अप्पसन्ना नप्पसीदन्ति, पसन्नानञ्च एकच्चानं अञ्जथत्तं होति, सत्थुसासनं अकतं होति, पच्छिमा जनता दिट्ठानुगतिं आपज्जति, चित्तमस्स नप्पसीदति । इमे खो भिक्खवे पञ्च आदीनवा अपासादिके”ति एवमादिना भगवता भासितं ।

आवासिकवग्ग

आवासिकसुत्त

पु — आवासिकवग्गे पनावुसो पठमं आवासिकसुत्तं भगवता कथं भासितं ।

वि — आवासिकवग्गे भन्ते पठमं आवासिकसुत्तं “पञ्चहि भिक्खवे धम्महि समन्नागतो आवासिको भिक्खु अभावनीयो होति । कतमेहि पञ्चहि, न आकप्पसम्पन्नो होति न वत्तसम्पन्नो, न बहुस्सुतो होति न सुतधरो, न पटिसल्लेखिता होति न पटिसल्लानारामो, न कल्याणवाचो होति न कल्याणवाक्करणो, दुप्पज्जो होति जळो एळमूगो । इमेहि खो भिक्खवे पञ्चहि धम्महि समन्नागतो आवासिको भिक्खु अभावनीयो होती”ति एवमादिना भगवता भासितं ।

अवण्णारहसुत्त

पु — तत्थेव आवुसो सत्तमं अवण्णारहसुत्तं भगवता कथं भासितं ।

वि — तत्थेव भन्ते सत्तमं अवण्णारहसुत्तं “पञ्चहि भिक्खवे धम्महि समन्नागतो आवासिको भिक्खु यथाभतं निक्खित्तो एवं निरये । कतमेहि पञ्चहि, अननुविच्च अपरियोगाहेत्वा अवण्णारहस्स वण्णं भासति, अननुविच्च अपरियोगाहेत्वा वण्णारहस्स अवण्णं भासति, आवासमच्छरी होति आवासपलिगेधी, कुलमच्छरी होति कुलपलिगेधि, सद्धादेय्यं विनिपातेति । इमेहि खो भिक्खवे पञ्चहि धम्महि समन्नागतो आवासिको भिक्खु यथाभतं निक्खित्तो एवं निरये”ति एवमादिना भगवता भासितं ।

दुच्चरितवग्ग

पठमदुच्चरितसुत्त

पु — दुच्चरितवग्गे पन आवुसो पठमं दुच्चरितसुत्तं भगवता कथं भासितं ।

वि — दुच्चरितवग्गे भन्ते पठमं दुच्चरितसुत्तं “पञ्चिमे भिक्खवे आदीनवा दुच्चरिते । कतमे पञ्च, अत्तापि अत्तानं उपवदति, अनुविच्च विज्जू गरहन्ति, पापको कित्तिसद्धो अब्भुगच्छति, सम्मूळ्हो कालं करोति, कायस्स भेदा परं मरणा अपायं दुग्गतिं विनिपातं निरयं उपपज्जति । इमे खो भिक्खवे पञ्च आदीनवा दुच्चरिते”ति एवमादिना भगवता भासितं ।

सिवथिकसुत्त

पु — तत्थेव आवुसो नवमं सिवथिकसुत्तं भगवता कथं भासितं ।

वि — तत्थेव भन्ते नवमं सिवथिकसुत्तं “पञ्चिमे भिक्खवे आदीनवा सिवथिकाय । कतमे पञ्च, असुचि, दुग्गन्धा, सप्पटिभया, वाळानं अमनुस्सानं आवासो, बहूनो जनस्स आरोदना । इमे खो भिक्खवे पञ्च आदीनवा सिवथिकाया”ति एवमादिना भगवता भासितं ।